

Έκθεση πεπραγμένων 2023

Φωτογραφία εξωφύλλου:

Η οικογένεια Baguti επανενώνεται ξανά έπειτα από πολλά χρόνια αποχωρισμού, στην αίθουσα αφίξεων του Διεθνούς Αεροδρομίου Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος».

Σε κάθε στάδιο της μακράς διαδικασίας της επανένωσης των προσφύγων, από τη στιγμή της κατάθεσης της αίτησης μέχρι την άφιξη της οικογένειας στην Ελλάδα, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ) παρέχει νομική συνδρομή, με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.

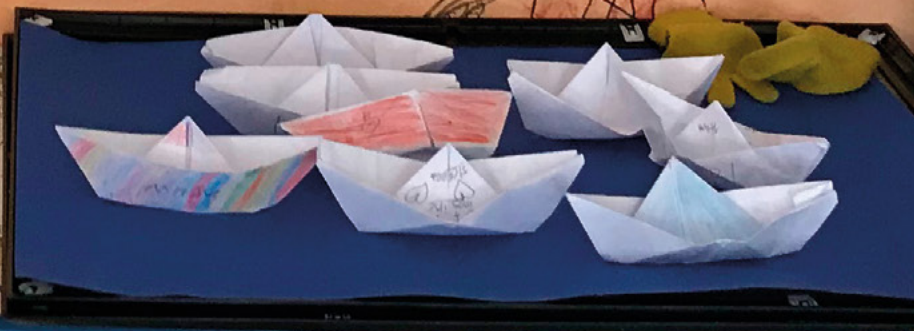
Έκθεση πεπραγμένων 2023

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ**

SOZ

Περιεχόμενα

Μήνυμα Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες	4
Το έργο μας σε αριθμούς	6
Η παρουσία του ΕΣΠ στον χάρτη	7
Προκλήσεις και επιτυχίες τη χρονιά που πέρασε	9
Οι παρεμβάσεις του ΕΣΠ	22
Α. Υποδοχή / Υπηρεσία μιας στάσης	24
Β. Παροχή Νομικής Βοήθειας α' και β' Βαθμού	24
Γ. Πρόσβαση στο Άσυλο και Κοινωνική Στήριξη	24
Δ. Οικογένειες / Ασυνόδευτα Ανήλικα	26
Ε. Θύματα Βίας	27
ΣΤ. Ένταξη	28
Ζ. Παρακολούθηση - Εποπτεία (Monitoring) / Άσκηση θεσμικής πίεσης (Συνηγορία)	30
Η. Δράσεις ενδυνάμωσης κι εκπαιδεύσεις	31
Συνηγορία	33
Οικονομικά στοιχεία	35
Ευχαριστίες	36

Μήνυμα Διοικητικού Συμβουλίου του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες

Το 2023 ήταν μια χρονιά με αμφίρροπες τάσεις ως προς την προστασία των προσφύγων στην Ελλάδα, αλλά και σε όλη την Ευρώπη.

Η χρονιά σημαδεύτηκε ως προς την Ελλάδα από το Ναυάγιο της Πύλου τον Ιούνιο του 2023, που συντάραξε όλη την Ευρώπη με τα εκατοντάδες ανθρώπινα θύματα, καθώς συνειδητοποίησε όλος ο κόσμος, πού μπορεί να οδηγήσουν αποτρεπτικές πολιτικές διαχείρισης συνόρων, χωρίς να προέχει ο σεβασμός στην ανθρώπινη ζωή.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η κρίση στη Γάζα και ο επιχειρούμενος εκτοπισμός του Παλαιστινιακού πληθυσμού στα όρια της γενοκτονίας, που ακολούθησε ως αντίδραση του Ισραήλ στην αποκρουστική επίθεση ακραίων ισλαμιστών προς άμαχους πολίτες του, είναι η πιο κοντινή στην Ευρώπη επικείμενη προσφυγική κρίση, για την οποία, δυστυχώς, επικρατεί παγκόσμια μια διστακτική πολιτική αντιμετώπισής της.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ουκρανική κρίση συνεχίστηκε, αλλά πλέον ως μια στάσιμη και αντιμετωπίσιμη κατάσταση, όπως επίσης συνεχίστηκαν και τα προσφυγικά ρεύματα προς την Ευρώπη, κυρίως μέσα από τις θανατηφόρες οδούς της Μεσογείου. Συνέχισαν δε και οι αποτρεπτικές πολιτικές των επαναπροωθήσεων, καθώς και του περιορισμού των δικαιωμάτων των προσφύγων, καθώς και ειδικότερα όσων έχουν αναγνωρισθεί ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας.

Ήδη, η πολιτική που προωθείται με το Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, ένα σύνολο κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κινείται προς αυτή την κατεύθυνση, μιμούμενη το αποτυχημένο μοντέλο διαχείρισης προσφυγικών ροών στα νησιά του Αιγαίου. Παρόλες δε τις αντιδράσεις, το Σύμφωνο οδεύει προς ολοκλήρωση, υιοθέτηση και εφαρμογή το πρώτο εξάμηνο του 2024, υπό το φόβο χειρότερων πολιτικών που μπορεί να προκαλέσει μια αύξηση των ξενοφοβικών και ρατσιστικών δυνάμεων στις επικείμενες Ευρωεκλογές του Ιουνίου του 2024. Ένα φόβο στον οποίο όμως δεν μπορούν να βοηθήσουν πολιτικές περιορισμού των δικαιωμάτων των προσφύγων που κλείνουν το μάτι σε τέτοιες ακραίες πολιτικές.

Από την άλλη πλευρά, οι αντιδράσεις θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όσο και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και οι αντιδράσεις της Ελληνικής αλλά και της Ευρωπαϊκής και Διεθνούς κοινωνίας των πολιτών, κατέδειξαν ότι τα δικαιώματα των προσφύγων είναι από τα συστατικά στοιχεία ενός Κράτους Δικαίου, το οποίο απειλείται, αλλά ταυτόχρονα αντέχει και αντιστέκεται.

Το ΕΣΠ βρέθηκε και αυτή τη χρονιά στην πρώτη γραμμή υπεράσπισης των δικαιωμάτων των προσφύγων, σε κάθε επίπεδο, από την στιγμή της πρώτης εισόδου τους στη χώρα έως και τις απόπειρες ένταξής τους σε αυτήν, που αποτελεί το διαρκές ζητούμενο.

Υπέβαλλε εκθέσεις προς όλους τους διεθνείς φορείς που καταδείκνυαν τα προβλήματα ακόμη και του Κράτους Δικαίου στη χώρα, μέσα από τον υποβιβασμό των δικαιωμάτων των προσφύγων, διοργάνωσε ημερίδες, όπως αυτή με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ECRE) με θέμα την έννοια της εργαλειοποίησης του μεταναστευτικού φαινομένου, μια έννοια επικίνδυνη, που, δυστυχώς, παρά μικρές βελτιώσεις, υιοθετήθηκε στο επικείμενο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση και το Άσυλο.

Συνέδραμε ακόμη όλους τους εθνικούς ανεξάρτητους φορείς προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, συνεργαζόμενο με όλες τις Ανεξάρτητες Αρχές και πρωτοστατώντας στη δημιουργία και υλοποίηση του Μηχανισμού Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Η νέα χρονιά μάλιστα βρίσκει το ΕΣΠ να πρωτοστατεί και στην δικαστική υποστήριξη των δικαιωμάτων των προσφύγων, καθώς το Μάρτιο του 2024 τίθεται σε κρίση η εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας ως προς την Τουρκία από το Δικαστήριο της ΕΕ, ενώ

τον Ιούνιο λαμβάνει χώρα η πρώτη δημόσια συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, σε σχέση με δύο υποθέσεις επαναπροωθήσεων, υποθέσεις, που, μεταξύ άλλων, υπερασπίζεται και το ΕΣΠ.

Δυστυχώς, η ακραία πολιτική των προηγούμενων ετών, που απέτρεψε την είσοδο, αλλά και εκδίωξε εγκατεστημένους στη χώρα πρόσφυγες και μετανάστες, οδήγησε το 2023 σε ελλείψεις ακόμη και εργατικού δυναμικού, έτσι ώστε η Ελληνική Κυβέρνηση να αναγκαστεί να υιοθετήσει διάταξη για τη νομιμοποίηση μεταναστών στη χώρα μας, μετά από πάρα πολλά χρόνια, μια διάταξη σε κάθε περίπτωση ελπιδοφόρα για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η μικρή δε κάμψη περιστατικών επαναπροωθήσεων, αποτέλεσμα της διεθνούς κατακραυγής, μετά το Ναυάγιο της Πύλου, οδήγησε και πάλι στην επανεμφάνιση με δραματικότερο τρόπο των προβλημάτων υποδοχής, ιδίως ως προς τις συνθήκες διαβίωσης στα Κέντρα υποδοχής των νησιών, όπου συνεχίζει να εφαρμόζεται η περιοριστική πολιτική του γεωγραφικού περιορισμού.

Συνεχίζονται δε αμείωτα τα διαχρονικά προβλήματα έλλειψης μιας συνεκτικής πολιτικής ως προς την ένταξη των προσφύγων, τα οποία μάλιστα εντάθηκαν τα τελευταία χρόνια, με το κλείσιμο προγραμμάτων, όπως το ESTIA, και με την διατήρηση προσφυγικών καταυλισμών αποκομμένων από τον αστικό και κοινωνικό ιστό.

Τα προβλήματα μάλιστα αυτά εντάθηκαν σε τέτοιο βαθμό, έτσι ώστε ακόμη και το μοναδικό πρόγραμμα ένταξης προσφύγων στη χώρα, το πρόγραμμα HELIOS, που υλοποιεί μεταξύ άλλων το ΕΣΠ, να διακόπτεται συχνά, λόγω προβλημάτων χρηματοδότησης, και να συντελεί στην αβεβαιότητα της κατάστασης των προσφύγων που επωφελούνται από αυτό.

Οι λοιπές δε δράσεις που υλοποιεί το ΕΣΠ με σκοπό τη διευκόλυνση της ένταξης των προσφύγων στη χώρα (όπως τα προγράμματα εργασιακής συμβουλευτικής, εκμάθησης γλώσσας, ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και πολιτιστικών δραστηριοτήτων), μαζί με αντίστοιχες άλλων οργανώσεων δεν επαρκούν για την ορθή αντιμετώπιση του ζητήματος.

Παρήγορη είναι πάντως η επιτυχία στις επανενώσεις προσφύγων με τις οικογένειές τους στη χώρα, μέσω του ειδικού προγράμματος που υλοποιεί το ΕΣΠ, το οποίο βρίσκει πλέον, έστω περιορισμένα, θετική ανταπόκριση από τους επίσημους θεσμικούς φορείς του Ελληνικού Κράτους.

Το ΕΣΠ δεν θα ήταν ικανό να συνεχίσει να υπάρχει και να παράγει έργο, χωρίς τη σταθερή υποστήριξη και χρηματοδότηση όλων των μεγάλων διεθνών οργανισμών (της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, όσο και του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης), καθώς και των λοιπών ιδρυμάτων και φορέων, όσο και των πολλών μεγάλων και μικρών δωρητών, που μαζί με τους εργαζόμενους και τους εθελοντές του, συνεισφέρουν στο έργο της υποστήριξης των προσφύγων στη χώρα μας και για το λόγο αυτό τους ευχαριστεί.

Ας ελπίσουμε ότι το 2024 θα είναι μια καλύτερη χρονιά τόσο για τους πρόσφυγες, όσο και για την ευημερία των κοινωνιών μας σε κάθε επίπεδο.

Βασίλειος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος ΔΣ
Ελένη-Ντανίνα Μανιού, Αντιπρόεδρος
Αναστασία Πανταζή, Γενική Γραμματέας
Νικόλαος Κουλούρης, Ταμίας
Μαρία Ζαϊμάκη, Μέλος
Πολυξένη Πασσά, Μέλος
Ελένη Σπαθανά, μέλος

2023

Το έργο μας σε αριθμούς

6.495

οι εξυπηρετούμενοι
του ΕΣΠ το 2022

1.859

άτομα που έλαβαν
Νομική συνδρομή
από το ΕΣΠ*

4.115

τα άτομα που έλαβαν
Κοινωνική συνδρομή
από το ΕΣΠ*

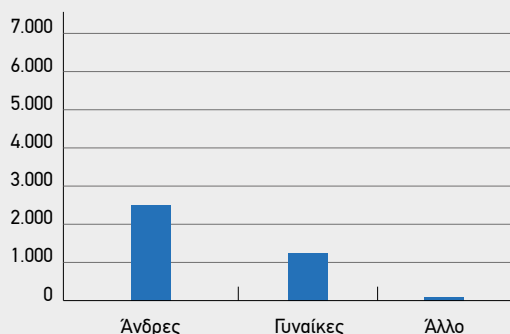

< 170.000

οι εξυπηρετούμενοι
του ΕΣΠ από το
1989 έως σήμερα

*Σημαντική για την αποτελεσματικότητα της παραπάνω υποστήριξης υπήρξε η συνδρομή των διερμνέων του ΕΣΠ.

Κατανομή εξυπηρετούμενων ΕΣΠ ανά φύλο

Ανάλυση ανά εθνικότητα

Μεταξύ των κυριότερων χωρών καταγωγής των εξυπηρετούμενων ήταν οι εξής χώρες:

- Αίγυπτος
- Αφγανιστάν
- Ιράκ
- Ιράν
- Καμερούν
- Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό
- Ουκρανία
- Πακιστάν
- Σιέρα Λεόνε
- Σομαλία
- Συρία
- Τουρκία

Η Παρουσία του ΕΣΠ στον χάρτη

Παρουσία	Γραφεία	HELIOS ILC
<ul style="list-style-type: none"> - Κρήτη - Κως - Έβρος 	<ul style="list-style-type: none"> - Κεντρικά Γραφεία (Αθήνα) - Γραφείο Θεσσαλονίκης - Πυξίδα - Γραφείο Λέσβου 	<ul style="list-style-type: none"> - ILC Αθήνας - ILC Θεσσαλονίκης

Προκλήσεις και επιτυχίες

Προκλήσεις και επιτυχίες για την χρονιά που πέρασε

Το 2023 υπήρξε άλλη μία χρονιά με προκλήσεις στο πεδίο της διεθνούς προστασίας, καθώς και της προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Το ΕΣΠ, σταθερό στις αξίες του, με την επιμονή και την άοκνη προσπάθεια των εργαζομένων του, επέδειξε συνέπεια και αφοσίωση στην προάσπιση των δικαιωμάτων αιτούντων άσυλο και προσφύγων, ανταποκρινόμενο στις προκλήσεις και σημειώνοντας σημαντικές επιτυχίες. Παρακάτω παρατίθενται ενδεικτικά μερικές από αυτές:

Επαναπροωθήσεις / Pushbacks

Το ΕΣΠ παρένεβη και αυτή τη χρονιά σε σημαντικό αριθμό υποθέσεων άτυπων και αναγκαστικών επιστροφών στην Τουρκία (pushbacks), φαινόμενο το οποίο εξακολουθεί να καταγράφεται, κατόπιν πληθώρας καταγγελιών, τις οποίες διεθνείς οργανισμοί έχουν αξιολογήσει ως βάσιμες¹.

Συγκεκριμένα, πλέον των 24 ασφαλιστικών μέτρων που χορήγησε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) το έτος 2022 σε υποθέσεις μας, **κατά το έτος 2023 η Νομική μας Υπηρεσία κατέθεσε 18 αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων** στο ΕΔΔΑ, οι οποίες έγιναν δεκτές, εκπροσωπώντας 221 αιτούντες άσυλο από την Συρία, την Τουρκία, το Αφγανιστάν κλπ. Το ΕΔΔΑ υπέδειξε στην ελληνική κυβέρνηση να μην απομακρύνει τους πρόσφυγες από την Ελλάδα και ζήτησε ενημέρωση σχετικά με την πρόσβασή τους στη διαδικασία ασύλου και σε νομική συνδρομή. **Παράλληλα το ΕΣΠ απέστειλε πάνω από 195 παρεμβάσεις στις ελληνικές αρχές για παροχή βοήθειας και πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου για 2.119 αιτούντες άσυλο** στην πλειοψηφία τους στην περιοχή του Έβρου και στα νησιά².

Επίσης, **καταθέσαμε 5 προσφυγές** ενώπιον του ΕΔΔΑ, οι οποίες εκκρεμούν προς εκδίκαση (πλέον των 11 προσφυγών που καταθέσαμε το 2022).

Κατά το έτος 2023, 39 περιστατικά pushbacks από τις υποθέσεις μας αυτές καταγράφηκαν στον Μηχανισμό Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου³.

Οι υποθέσεις των 11 προσφύγων περιλαμβάνονται στην έκθεση του ΕΣΠ «AT EUROPE'S BORDERS: BETWEEN IMPUNITY AND CRIMINALIZATION», που δημοσιεύθηκε και παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το 2023⁴.

Μία από τις προσφυγές μας, που έχει προτεραιοποιηθεί από το ΕΔΔΑ, πρόκειται να συζητηθεί σε προφορική ακρόαση ενώπιον του Δικαστηρίου στις 4 Ιουνίου 2024 (A.E. v. Greece - no. 15783/21)⁵.

Ναυάγιο Πύλου

Έναν μόλις χρόνο μετά την εμβληματική απόφαση⁶ του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για το ναυάγιο στο Φαρμακονήσι το 2014 (Safi and Others v. Greece), μία ακόμη τεράστια τραγωδία έλαβε χώρα στη θαλάσσια περιοχή δυτικά της Πύλου στις 14/6/2023. Σύμφωνα με τις μαρτυρίες, πάνω από 600 άνθρωποι πνίγηκαν όταν το σκάφος ADRIANA, στο οποίο επέβαιναν, ανετράπη και βυθίστηκε. **Το ΕΣΠ μαζί με άλλες οργανώσεις βρέθηκε από την πρώτη στιγμή στο πλευρό των επιζώντων, 49 εκ των οποίων έχουν ήδη καταθέσει μήνυση, ενώπιον του Ναυτοδικείου Πειραιά, κατά παντός υπευθύνου των εμπλεκόμενων ελληνικών Υπηρεσιών και Αρχών.**

Οι επιζώντες καταγγέλλουν ότι οι Ελληνικές Αρχές παρέλειψαν να παρέμβουν άμεσα και να οργανώσουν εγκαίρως κατάλληλη επιχείρηση για τη διάσωση των επιβαινόντων. Και τούτο μολονότι ήταν υπόχρεες σε διάσωση με βάση το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, το Δίκαιο προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Δίκαιο της ΕΕ, όσο και το Εθνικό Δίκαιο, αν και ενημερώθηκαν ευθύς εξ αρχής και εν συνεχεία διαπίστωσαν και από κοντά τον επικείμενο κίνδυνο

ζωής που αντιμετώπιζαν οι επιβαίνοντες στο πρόδηλα μη αξιόπλοο και υπερφορτωμένο αλιευτικό σκάφος. Με βάση τις καταγγελίες αυτές, οι Ελληνικές Αρχές όχι μόνο απείχαν από τις οφειλόμενες ενέργειες διάσωσης, ήδη από τον χρόνο εντοπισμού του σκάφους, αλλά αντίθετα, προχώρησαν στην προσπάθεια ρυμούλκησης του πλοίου, με αποτέλεσμα την ανατροπή και βύθιση αυτού. Περιεκτική ανάλυση της τραγωδίας του ναυαγίου της Πύλου συμπεριλαμβάνεται στην Έκθεση του ΕΣΠ και του ECRE προς την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης για την εκτέλεση της απόφασης του Φαρμακονησίου⁷.

Η προκαταρκτική εξέταση ενώπιον του Ναυτοδικείου είναι ακόμη σε εξέλιξη. Μετά την άρνηση του λιμενικού σώματος να διεξάγει εσωτερική πειθαρχική διαδικασία, ο Συνήγορος του Πολίτη⁸ διεξάγει ίδια έρευνα, με την ειδική αρμοδιότητά του ως Εθνικού Μηχανισμού Διερεύνησης Περιστατικών Αυθαιρεσίας.

Πρόσφατα, στο πλαίσιο δημοσιογραφικής έρευνας, διέρρευσε πόρισμα⁹ του Γραφείου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της FRONTEX, στο οποίο, μεταξύ άλλων διαπιστώνεται ότι: «τα μέσα που κινητοποιήθηκαν από τις αρχές κατά τη διάρκεια της ημέρας (συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών σκαφών και των ελικοπτέρων Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.) δεν ήταν επαρκή για τον στόχο της διάσωσης των μεταναστών/ριών. Κρίνοντας από τους πόρους που χρησιμοποιήθηκαν πραγματικά, καθώς και με βάση κάποιες μαρτυρίες μεταναστών/ριών, προκύπτει ότι, πριν από το ναυάγιο, η διάσωση δεν ήταν ο άμεσος στόχος των αρχών» και επιρρίπτει ευθύνες στις Ελληνικές Λιμενικές Αρχές για «καθυστερήση έναρξης επιχειρήσεων διάσωσης, η οποία ξεκίνησε μετά την ανατροπή του κινδυνεύοντος πλοίου...».

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Συνήγορος στα «Συμπεράσματα της σχετικά με την έρευνα και διάσωση της ΕΕ μετά την έρευνά της σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων θαλάσσιας επιτήρησης, ιδίως του ναυαγίου της Adria»¹⁰, αναφέρει μεταξύ άλλων σε σχέση με το ναυάγιο: «Οποιαδήποτε εκτίμηση των γεγονότων αυτής της τραγωδίας διακυβεύεται σοβαρά από την απουσία βίντεο ή άλλης ηχογράφησης του τι συνέβη στις ώρες και τα λεπτά που οδήγησαν στην ανατροπή του σκάφους, καθώς και από τα γεγονότα που έλαβαν χώρα αμέσως μετά την πτώση εκατοντάδων ανθρώπων στη θάλασσα. Διαπιστώθηκε

ότι η συσκευή ελέγχου επί του λιμενικού σκάφους είχε απενεργοποιηθεί για αμφισβητούμενους λόγους..... ο Frontex δεν είχε λάβει άδεια από το ελληνικό RCC για .....να κατευθυνθεί στην περιοχή του Adria» πριν από τη βύθισή του. **Αν το είχε πράξει, ίσως ήταν σε θέση να καταγράψει τί συνέβη και ενδεχομένως να επηρέαζε τις ενέργειες του Λιμενικού Σώματος».** Και καταλήγει η Ευρωπαϊκή Συνήγορος: «Με βάση τα συμπεράσματα αυτά και τις αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με τις συνεχιζόμενες παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων από ένα κράτος μέλος στις επιχειρήσεις ελέγχου των συνόρων, **ο Frontex θα πρέπει να εξετάσει κατά πόσον έχει επιτευχθεί το κατώτατο όριο που του επιτρέπει να τερματίσει, να αποσύρει ή να αναστείλει τις δραστηριότητές του με το εν λόγω κράτος μέλος.** Θα πρέπει να διευκρινίζει δημοσίως τους λόγους για τους οποίους καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κατώτατο όριο έχει επιτευχθεί ή δεν έχει επιτευχθεί.

Προκειμένου να δοθούν απαντήσεις στα ευρύτερα συστημικά ζητήματα που υπερβαίνουν την εντολή της παρούσας έρευνας, η Συνήγορος καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συστήσουν ανεξάρτητη εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση των λόγων για τους μεγάλους αριθμούς θανάτων στη Μεσόγειο, να αντλήσουν διδάγματα από περιστατικά όπως το ναυάγιο του Adria» και να διατυπώσουν συστάσεις σχετικά με τον τρόπο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και του δικαιώματος στη ζωή κατά την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στη θάλασσα».

Την πλήρη και αποτελεσματική διερεύνηση των συνθηκών του ναυαγίου έχουν ήδη ζητήσει από τις Ελληνικές Αρχές σειρά διεθνών οργανισμών και θεσμικών οργάνων και μεταξύ άλλων η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης και η Επιτροπή LIBE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου¹¹.

Περιστατικό επαναπροώθησης που δημοσιεύθηκε από τους New York Times (NYT)¹²

Με πρωτοβουλία του ΕΣΠ¹³ κατατέθηκε Αναφορά προς τους Εισαγγεείς του Ναυτοδικείου Πειραιά, Πρωτοδικείου Μυτιλήνης και Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, από κοινού με άλλες 27 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, για την αποτελεσματική διερεύνηση τυχόν αξιοποιήσιμων πράξεων σε σχέση με το δημοσίευμα των New York Times (NYT) στις 19/5/2023, στο οποίο περιλαμβάνεται βιντεοληπτικό υλικό φερόμενης επαναπροώθησης από το νησί της Λέσβου, που φέρεται να έλαβε χώρα τις μεσημεριανές ώρες της

11ης Απριλίου 2023. Μεταξύ άλλων, το δημοσίευμα είχε προκαλέσει την αντίδραση της Επιτροπής Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ylva Johansson, η οποία είχε ζητήσει από τις ελληνικές Αρχές να διεξάγουν πλήρη και ανεξάρτητη έρευνα για το αναφερόμενο περιστατικό.

Υπόθεση απαχθέντος Τούρκου από το κέντρο της Αθήνας

Μία σημαντική απόφαση¹⁴ του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου εκδόθηκε το 2023, με την οποία καταδικάστηκε η Ελλάδα για παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, για την υπόθεση του Τούρκου πρόσφυγα B.Y., που κατήγγειλε ότι απήχθη βίαια από το κέντρο της Αθήνας, μπροστά στα μάτια δεκάδων έκπληκτων πολιτών, στις 30 Μαΐου 2013, από δράστες που επέβαιναν σε αυτοκίνητο με κρατικές πινακίδες και μεταφέρθηκε με κουκούλα κατ' ευθείαν στην Τουρκία, με την εμπλοκή, σύμφωνα με την καταγγελία του, και των Τουρκικών αρχών, από τις οποίες και συνελήφθη. **Το ΕΣΠ μαζί με άλλες οργανώσεις εκπροσώπησε τον πρόσφυγα ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ.**

Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα – Προδικαστικό ερώτημα του ΣτΕ προς το ΔΕΕ

Μετά από αίτηση ακύρωσης του ΕΣΠ και της οργάνωσης «Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA)», η Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) με απόφασή της (ΣτΕ Ολομ. 177/2023)¹⁵ διατυπώνει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) σχετικά με τον εθνικό κατάλογο (ΚΥΑ 458568/15-12-2021 ΦΕΚ Β'2425/17-12-2021), στον οποίο περιλαμβάνεται η Τουρκία ως ασφαλής τρίτη χώρα, για αιτούντες άσυλο των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονται ως απαράδεκτες, θέτοντας έτσι χιλιάδες πρόσφυγες που η Τουρκία δεν τους δέχεται, σε καθεστώς επισφάλειας, χωρίς χαρτιά, υπό συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, οικονομικής εξουθένωσης, αστεγίας, με κίνδυνο ακόμη και παρατεταμένης κράτησης στη χώρα μας.

Συγκεκριμένα, το ΣτΕ υποβάλλει στο ΔΕΕ ερωτήματα σχετικά με την επιρροή που ασκεί στη νομιμότητα του εθνικού καταλόγου το γεγονός ότι, επί μεγάλο χρονικό διάστημα (άνω των 20 μηνών), η Τουρκία αρνείται την επανεισοχή των αιτούντων διεθνή προστασία, ενώ ταυτόχρονα δεν προκύπτει εάν διερευνήθηκε το ενδεχόμενο μεταβολής της στάσης της Τουρκίας στο προσεχές μέλλον.

Η συζήτηση της υπόθεσης ενώπιον του ΔΕΕ έλαβε χώρα σε προφορική ακρόαση στις 14 Μαρτίου 2024, κατά την οποία παραστάθηκαν το ΕΣΠ και το RSA.

Καταδίκη της Ελλάδας από το ΕΔΔΑ για τις εξευτελιστικές συνθήκες διαβίωσης προσφύγισσας νεαρής μόνης γυναίκας στη Σάμο¹⁶

Στις 30 Νοεμβρίου 2023, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) με απόφασή του καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση του άρθρου 3 και παραβίαση των άρθρων 3 και 13 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), για τις συνθήκες διαβίωσης προσφύγισσας, νεαρής μόνης γυναίκας, στον παλιό καταυλισμό της Σάμου και την έλλειψη πρόσβασης σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο. **Η υπόθεση εκπροσωπήθηκε ενώπιον του ΕΔΔΑ από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ).**

Το ΕΣΠ έχει εκφράσει επανειλημμένως την έντονη ανησυχία του για τις έκτοτε σταθερά επαναλαμβανόμενες παραβιάσεις των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο που καταγράφονται και στις νέες - χρηματοδοτούμενες από την ΕΕ - δομές (Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές, ΚΕΔ) στη θέση Ζερβού στη Σάμο και στα άλλα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου.

Ασφαλιστικά μέτρα χορηγεί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για τις συνθήκες διαβίωσης στην νέα Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή της Κω¹⁷

Την 12-12-2023 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), εφαρμόζοντας το άρθρο 39 του Κανονισμού του, δέχτηκε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων 2 Αφγανών γυναικών και των πέντε ανηλικών τέκνων που αυτές συνοδεύουν, οι οποίες διέμεναν μετά την άφιξή τους στην **Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή (ΚΕΔ) της Κω σε απολύτως ακατάλληλες συνθήκες**. Το Δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει τις Ελληνικές Αρχές να διασφαλίσουν ότι οι προσφεύγουσες/οντες **«έχουν πλήρη πρόσβαση σε συνθήκες υποδοχής που σέβονται την ανθρωπινή αξιοπρέπεια και που λαμβάνουν υπόψη τις πολλαπλές ευαλωτότητές τους»**. Οι προσφεύγουσες εκπροσωπούνται από το ΕΣΠ.

Διοικητικά Πρωτοδικεία Καβάλας και Αθηνών¹⁸: παράνομη η κράτηση αιτούντων άσυλο εν αναμονή της πλήρους καταγραφής του αιτήματος ασύλου

Σε υποθέσεις που υποστήριξε το ΕΣΠ, τα Δικαστήρια έκριναν ως μη νόμιμη την έκδοση απόφασης επι-

στροφής και κράτησης πολιτών Αφγανιστάν, οι οποίοι συνελήφθησαν και τέθηκαν υπό κράτηση ενόσω ανέμεναν την ημερομηνία πλήρους καταγραφής της αίτησης ασύλου τους. Συγκεκριμένα, τα Δικαστήρια διαπίστωσαν ότι ήδη με την είσοδό τους στην online πλατφόρμα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και την υποβολή αίτησης προγραμματισμού καταγραφής «*απέκτησαν την ιδιότητα του αιτούντα άσυλο*» και διέταξαν την άρση της κράτησής τους.

Οι αποφάσεις αυτές είναι ιδιαιτέρως σημαντικές, καθότι είναι οι πρώτες που αναγνωρίζουν την προβληματική διαδικασία που προβλέπεται σήμερα για την πρόσβαση στο άσυλο και τις συνέπειες που αυτή έχει για τα πρόσωπα που επιθυμούν να καταθέσουν αίτημα διεθνούς προστασίας.

Οι υποθέσεις αφορούν περιπτώσεις Αφγανών πολιτών, οι οποίοι ενώ είχαν ήδη υποβάλει στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου αίτηση καταγραφής του αιτήματος ασύλου τους και ανέμεναν την δοθείσα, από το Υπουργείο, ημερομηνία για την πλήρη καταγραφή αυτής, συνελήφθησαν και τέθηκαν υπό κράτηση, κατά παράβαση της κείμενης νομοθεσίας. Με τις αποφάσεις τους αυτές τα Δικαστήρια (μεταξύ άλλων ΔΠρΑθηνών ΑΡ 721/2023, ΑΡ 741/2023, ΔΠρ Καβάλας 164/2023) έκριναν πως η υποβολή αίτησης προγραμματισμού για την καταγραφή αίτησης ασύλου στη διαδικτυακή πλατφόρμα, που λειτουργεί το Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου, ιδρύει την ιδιότητα ενός ατόμου ως αιτούντος άσυλο και διέταξαν την άρση της κράτησής τους. Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ) κατέθεσε Αίτηση Ανάκλησης κατά της πρώτης Απόφασης επί Αντιρρήσεων που είχε υποστηρίξει το ΕΣΠ, ωστόσο το αρμόδιο Δικαστήριο απέρριψε την Αίτηση Ανάκλησης του ΝΣΚ.

Προστασία από αυθαίρετη κράτηση

Το 2023 το ΕΣΠ υποστήριξε ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων σε όλη τη χώρα, περισσότερες από 40 υποθέσεις προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας και παρέμεναν υπό διοικητική κράτηση. Στις περισσότερες από αυτές τα αρμόδια Δικαστήρια έκριναν το μέτρο μη νόμιμο και διέταξαν την άρση της κράτησης.

Σε αυτές συμπεριλαμβάνεται σημαντικός αριθμός πολιτών από το Αφγανιστάν, οι οποίοι παρέμεναν υπό καθεστώς πολύμηννης διοικητικής κράτησης, παρά το γεγονός ότι καμία επιστροφή δεν έλαβε χώρα στο

Αφγανιστάν, λόγω της κατάστασης που επικρατεί στη χώρα αυτή μετά την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν, όσο και σε τρίτη χώρα (Τουρκία), λόγω της αναστολής των επανεισδοχών ήδη από τον Μάρτιο του 2020. Η πρακτική αυτή είναι απολύτως παράνομη και υποβάλλει πρόσωπα που έχουν διαφύγει της δίωξης σε αδικαιολόγητη στέρηση της ελευθερίας τους και ψυχικό πόνο, με αποκλειστικό στόχο να αποτελέσει ένα επιπλέον μέτρο αποτροπής. **Σε συνέχεια του σημαντικού αριθμού αποφάσεων των Διοικητικών Δικαστηρίων και παρεμβάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη, κατόπιν αναφορών του ΕΣΠ προς την Ανεξάρτητη Αρχή, η πρακτική αυτή περιορίστηκε σημαντικά.**

Οικογενειακές επανενώσεις αναγνωρισμένων προσφύγων

Η οικογενειακή επανένωση αποτελεί δικαίωμα των αναγνωρισμένων προσφύγων σύμφωνα με το διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό δίκαιο. Στην πράξη, η διαδικασία οικογενειακής επανένωσης είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και περίπλοκη. Απαιτεί συνεχή νομική συνδρομή και υποστήριξη, η οποία παρέχεται από το ΕΣΠ, με εξαιρετικά αποτελέσματα, όσον αφορά μεταξύ άλλων την επικοινωνία και συνεργασία με τα αρμόδια ελληνικά Προξενεία, τις συνεντεύξεις των προσφύγων ενώπιον της Υπηρεσίας Ασύλου και των μελών των οικογενειών τους ενώπιον των αρμόδιων Προξενείων. Πραγματοποιούνται επίσης παρεμβάσεις ενώπιον εθνικών εποπτικών αρχών για συστηματικές παραβιάσεις του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής και παρέχεται νομική εκπροσώπηση ενώπιον Διοικητικών Δικαστηρίων σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης οικογενειακής επανένωσης ή αρνητικής απόφασης θεώρησης εισόδου για οικογενειακή επανένωση. Επιπλέον, εντός του 2023 υποβλήθηκε αγωγή αποζημίωσης για υπόθεση αναγνωρισμένου πρόσφυγα από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό (Λ.Δ.Κ.) σχετικά με την καθυστέρηση της εκτέλεσης της απόφασης οικογενειακής επανένωσης για περισσότερα από 6 χρόνια από την έκδοσή της. Επίσης, σε δύσκολες και επί μακρόν εκκρεμείς υποθέσεις, το ΕΣΠ καταθέτει προσφυγές ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

Κατά το έτος 2023 υποστηρίχθηκαν **510** πρόσφυγες και μέλη των οικογενειών τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι 51 μέλη οικογενειών αναγνωρισμένων προσφύγων επανενώθηκαν μαζί τους στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του έτους.

Από τις υποθέσεις που ολοκληρώθηκαν επιτυχώς το 2023, ξεχωρίζουμε τις παρακάτω λόγω των εξαιρετικών προκλήσεων που αντιμετωπίσαμε:

- **Μετά από 12 χρόνια και 2 δικαστικές αποφάσεις**, η οικογένεια αναγνωρισμένου πρόσφυγα από την Ερυθραία επανενώθηκε τον Δεκέμβριο του 2023.
- **Μετά από 7 χρόνια και 1 δικαστική απόφαση** η οικογένεια αναγνωρισμένου πρόσφυγα από τη Λ.Δ.Κ. επανενώθηκε τον Δεκέμβριο του 2023.
- Τον Μάιο του 2023 εκδόθηκε απόφαση οικογενειακής επανένωσης που **είναι η μοναδική περίπτωση Σουδανών πολιτών** που, παρά την εσωτερική ένοπλη σύγκρουση και διαδικαστικά εμπόδια, κατάφεραν να επανενωθούν τον Δεκέμβριο του 2023.
- **Μετά από 6 χρόνια** η οικογένεια αναγνωρισμένου πρόσφυγα από τη Λ.Δ.Κ. επανενώθηκε τον Οκτώβριο 2023¹⁹.
- Τον Μάρτιο του 2023 εκδόθηκε **η πρώτη απόφαση οικογενειακής επανένωσης ασυνόδευτου ανήλικου** από την Συρία, η οποία περιλαμβάνει όχι μόνο τους γονείς του αλλά και τα αδέρφια του, παρόλο που δεν προβλέπεται στο Π.Δ. 131/2006. Η οικογένεια επανενώθηκε τον Ιούλιο του 2023.

Το 2023 το ΕΣΠ κατέθεσε 3 προσφυγές ενώπιον του ΕΔΔΑ, οι οποίες προτεραιοποιήθηκαν από το Δικαστήριο ως πιλοτικές υποθέσεις εξαιρετικής σημασίας και κοινοποιήθηκαν στην ελληνική κυβέρνηση. Η πρώτη αφορά ανιθαγενή πρόσφυγα της μειονότητας Rohingya που δεν μπορεί να εκδώσει ταξιδιωτικά έγγραφα (ΕΔΔΑ, Sujī κατά Ελλάδα, αρ. προσφ. 13250/23). Η δεύτερη αφορά υπόθεση Αφγανού πρόσφυγα που αντιμετωπίζει ιδιαίτερες προκλήσεις, επειδή οι ελληνικές διπλωματικές αρχές δεν δέχονται έγγραφα που εκδίδονται μετά την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν (ΕΔΔΑ, Dotani κατά Ελλάδα, αρ. προσφ.31077/23). Η τρίτη υπόθεση αφορά πρόσφυγα από το Μπουρούντι, η οικογένεια του οποίου είναι αιτούντες άσυλο στη Νότια Αφρική, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εκδώσουν ταξιδιωτικά έγγραφα (ΕΔΔΑ, Ndikumana κατά Ελλάδα, αρ. προσφ. 41855/23). Αξίζει να σημειωθεί ότι για τις δύο πρώτες υποθέσεις έχουν ήδη κατατεθεί στο ΕΔΔΑ αιτήματα για παρέμβαση από διεθνείς δρώντες, τα οποία έγιναν δεκτά από το Δικαστήριο.

Υποθέσεις ασύλου

Επιπροσθέτως, το ΕΣΠ υποστήριξε επιτυχώς υποθέσεις ασύλου ενώπιον της Υπηρεσίας Ασύλου, της Αρχής Προσφυγών και των Διοικητικών Δικαστηρίων. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Υποθέσεις επί αιτημάτων ασύλου, που εξετάστηκαν στο πλαίσιο της ασφαλούς τρίτης χώρας και δη της Τουρκίας και κρίθηκαν παραδεκτά, καθώς και υποθέσεις επί αιτημάτων ασύλου, που εξετάστηκαν στην ουσία και χορηγήθηκε προσφυγικό καθεστώς ή επικουρική προστασία.
- Υποθέσεις ενώπιον Διοικητικών Δικαστηρίων που ακύρωσαν ή/ και ανέστειλαν τις προσβαλλόμενες αποφάσεις της Αρχής Προσφυγών, σε υποθέσεις όπως οι ανωτέρω καθώς και σε περιπτώσεις εφαρμογής μειωμένων διαδικαστικών εγγυήσεων.

Νέα τεύχη του Δελτίου Νομολογίας Ασύλου²⁰

Το ΕΣΠ σε συνεργασία με τις οργανώσεις Υποστήριξη Προσφύγων στο Αιγαίο (RSA) και HIAS Ελλάδα εξέδωσε εντός του 2023 δύο νέα τεύχη του Δελτίου Νομολογίας Ασύλου, με αποσπάσματα 169 αποφάσεων των διοικητικών δικαστηρίων, των Ανεξάρτητων Επιτροπών Προσφυγών και της Υπηρεσίας Ασύλου στον τομέα της διεθνούς προστασίας, αναφορικά με ζητήματα, όπως η ερμηνεία της έννοιας της «ασφαλούς τρίτης χώρας», η αξιολόγηση της αξιοπιστίας του αιτούντος και της ουσίας της αίτησης, οι διαδικαστικές εγγυήσεις της διαδικασίας ασύλου, η λειτουργία της ενδικοφανούς προσφυγής και της δικαστικής προστασίας των αιτούντων άσυλο, τα δικαιώματα των αναγνωρισμένων προσφύγων, η διοικητική κράτηση, το δικαίωμα στην οικογενειακή επανένωση, καθώς και η ποινική μεταχείριση των προσφύγων.

Σχόλια του ΕΣΠ σε δημόσια διαβούλευση νομοθετημάτων

Το Ελληνικό Συμβούλιο για του Πρόσφυγες (ΕΣΠ) υπέβαλε τα σχόλιά του στη δημόσια διαβούλευση για τον Κώδικα Μετανάστευσης²¹, αλλά και για τις προτεινόμενες τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας²², ως μέλος του Δικτύου Συνηγορίας για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Child Rights Advocacy Network – CRAN), τις εργασίες του οποίου συντονίζει από την ίδρυσή του το 2021.

Έκθεση «Στα Σύνορα της Ευρώπης: Μεταξύ Ατιμωρησίας και Ποινικοποίησης»

Η έκθεση του ΕΣΠ²³, που δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο 2023 και παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβού-

λιο στο πλαίσιο της εκδήλωσης “Upholding EU Values at Borders: Pushbacks and Criminalisation”, **συνεισφέρει σε ένα ήδη εκτεταμένο σώμα αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την εγκληματική πρακτική των επαναπροωθήσεων του ελληνικού κράτους**, παρέχοντας εξαιρετικά λεπτομερείς περιγραφές έντεκα υποθέσεων επαναπροώθησης (pushback) στη συνοριακή περιοχή του Έβρου και τα νησιά του Αιγαίου και δύο περιστατικών παράνομου εξαναγκασμού σε επιστροφή (pullback) στην Τουρκία από τις τουρκικές αρχές στον Έβρο. Όλες οι υποθέσεις που περιλαμβάνονται στην έκθεση έχουν υποβληθεί στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) ή/και στις ελληνικές εισαγγελικές αρχές. Οι μαρτυρίες των θυμάτων παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά στα όσα υπέστησαν κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων επαναπροωθήσεων, σκιαγραφώντας με τον τρόπο αυτό την οργανωμένη και συστηματική φύση αυτών των παράνομων πρακτικών. **Η έκθεση περιγράφει επίσης πώς το ελληνικό κράτος εκφοβίζει, στιγματίζει και ποινικοποιεί τους υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων που υποστηρίζουν τα θύματα των επαναπροωθήσεων.** Επισημαίνουμε δηλώσεις υψηλόβαθμων Ελλήνων κυβερνητικών στελεχών που συνδέουν μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) με κυκλώματα διακινητών, τις κατηγορούν για συνεργασία με την Τουρκία, υποστηρίζουν ότι οι εν λόγω ΜΚΟ υπονομεύουν την ελληνική εθνική κυριαρχία και τις χαρακτηρίζουν ως εκθροούς του κράτους. Αυτές οι ψευδείς κατηγορίες έχουν δημιουργήσει ένα περιβάλλον καταστολής, το οποίο καθιστά την υποστήριξη των αιτούντων άσυλο και των δικαιωμάτων τους εξαιρετικά δυσχερή.

Συνεισφορά στην έρευνα της Ευρωπαϊκής Συνήγορου για το πώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξασφαλίζει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των διαμενόντων στις κλειστές δομές στα νησιά

Το ΕΣΠ, από κοινού με την OXFAM, υπέβαλε τον Ιούνιο 2023 στην Ευρωπαϊκή Συνήγορο του Πολίτη **Υπόμνημα - Έκθεση²⁴ σχετικά με τις παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων των διαμενόντων αιτούντων άσυλο στις χρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση, Κλειστές Ελεγχόμενες Δομές (ΚΕΔ) στα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου**, συνεισφέροντας στην υπ' αριθ. ΟΙ/3/2022 έρευνά της.

Εκθέσεις του ΕΣΠ προς διεθνή όργανα /Υπόθεση Φαρμακονησίου (Safi) και Υπόθεση MSS

Το ΕΣΠ, από κοινού με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE), υπέβαλε

στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, Έκθεση²⁵ σχετικά με την εκτέλεση της εμβληματικής απόφασης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην υπόθεση του Φαρμακονησίου {Safi and others v. Greece (Application No. 5418/15, 7 July 2022)}. Υπενθυμίζουμε ότι το ΕΣΠ μαζί με άλλες οργανώσεις είχε υποστηρίξει, ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων και του ΕΔΔΑ, τους διασωθέντες του ναυαγίου στο Φαρμακονήσι το 2014, κατά το οποίο πνίγηκαν 8 παιδιά και 3 μπότερες, όταν το πλοιάριο στο οποίο επέβαιναν, μαζί με άλλους πρόσφυγες, βυθίστηκε κοντά στο Φαρμακονήσι, ενώ ερμολκείτο από σκάφος της Ελληνικής Ακτοφυλακής. Με την απόφασή του αυτή, το ΕΔΔΑ καταδίκασε την Ελλάδα για παραβίαση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, γιατί δεν διέσωσε τους πρόσφυγες ενώ όφειλε και μπορούσε, και γιατί δεν διερεύνησε τους ισχυρισμούς των προσφύγων.

Με την Έκθεσή τους αυτή, το ΕΣΠ και το ECRE υποστηρίζουν ότι η υπόθεση του Φαρμακονησίου αποκαλύπτει ένα δομικό και σύνθετο πρόβλημα, το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί μεμονωμένο περιστατικό και ζητούν από την Επιτροπή Υπουργών να θέσει την υπόθεση Safi υπό ενισχυμένη εποπτεία.

Για άλλη μία χρονιά, το ΕΣΠ υπέβαλε Παρατηρήσεις²⁶ για την υπόθεση MSS (M.S.S. v. Greece (Application No. 30696/09)) ενώπιον της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, ως προς τις ανεπάρκειες και τα ζητήματα σχετικά με τη διαδικασία ασύλου στην Ελλάδα, τις συνθήκες υποδοχής, την κράτηση, την προστασία ασυνόδευτων ανηλίκων κ.λπ. Επίσης το ΕΣΠ: υπέβαλε, από κοινού με άλλες οργανώσεις, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αναφορά²⁷ στο πλαίσιο του ετήσιου ελέγχου των εθνικών συστημάτων που διεξάγει η Επιτροπή μέσω της Έκθεσης για το Κράτος Δικαίου, συνέβαλε στο σχέδιο Κοινής Δήλωσης της Επιτροπής του ΟΗΕ για τις Αναγκαστικές Εξαφανίσεις μικρής διάρκειας και κατέθεσε από κοινού με το PICUM, σχόλια ενώπιον της Υποεπιτροπής του ΟΗΕ για την πρόληψη των Βασανιστηρίων για τη σύνταξη του Γενικού Σχολίου της Υποεπιτροπής για τους χώρους στέρησης της ελευθερίας.

Άλλες Εκθέσεις

Τέλος, το ΕΣΠ δημοσίευσε για άλλη μία χρονιά σημαντικές εκθέσεις²⁸ και συμμετείχε και από κοινού με άλλες οργανώσεις σε εκθέσεις και δελτία τύπου σχετικά με την κατάσταση στο πεδίο του ασύλου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αιτούντων άσυλο και

προσφύγων, καθώς και υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ενδεικτικά αναφέρουμε: “*At Europe’s borders: between impunity and criminalization*”, που δημοσιεύθηκε και παρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Έκθεση “*PRAB VII: Surprisingly Surprised*”, Έκθεση “*Food for All*” που αποκαλύπτει την επισιτιστική ανασφάλεια που αντιμετωπίζουν πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και άνθρωποι «χωρίς χαρτιά» στην Ελλάδα, την Έκθεση “*Χωρίς χαρτιά, δεν υπάρχει ζωή: Νομικά εμπόδια στην πρόσβαση στην προστασία για τα ασυνόδευτα παιδιά στην Ελλάδα*”, που περιγράφει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά σε μετακίνηση σε σχέση με τη νομιμοποίηση της διαμονής τους και πώς αυτό επηρεάζει τη ζωή τους, καθώς και την *Ετήσια Έκθεση AIDA (Asylum Information Database)*.

Ανασκόπηση των προκλήσεων στο πεδίο

Η **φιλοξενία** των αιτούντων άσυλο συνεχίζεται και αυτή τη χρονιά μόνο σε δομές φιλοξενίας-camps, εκτός των αστικών κέντρων και πόλεων, ακόμη και για τις πιο ευάλωτες περιπτώσεις. Η πλειοψηφία του πληθυσμού αδυνατεί να αποδεχθεί τις στεγαστικές προτάσεις φιλοξενίας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (Υ.Μ.Α.) με αποτέλεσμα οι οικογένειες

(πυρηνικές, μονογονεϊκές) και τα μεμονωμένα άτομα να προσπαθούν να βρουν εναλλακτικούς τρόπους διαβίωσης, χωρίς επιτυχία, με αυξημένο κίνδυνο, επισφάλεια και σημαντική αύξηση των πολυπληθών συγκατοικήσεων ή και του ποσοστού αστεγίας. Η επισφαλής διαβίωση οδήγησε σε επανειλημμένη έκθεση σε πολλαπλούς κινδύνους, κακοποίηση και εκμετάλλευση, αυξάνοντας τον κίνδυνο έκθεσης στην έμφυλη βία και την εμπορία ανθρώπων, συνθήκες που είχαν ως αποτέλεσμα την εκ νέου θυματοποίηση των ανθρώπων και το βίωμα τραυματικών εμπειριών. Η παραπάνω κατάσταση ώθησε τον πληθυσμό σε αναγκαστική παραμέληση/έλλειψη φροντίδας των ιατρικών τους ζητημάτων, στον αποκλεισμό τους από την κρατική επιδοματική/οικονομική πολιτική και σε μια γενικευμένη αίσθηση απόρριψης, απόγνωσης και ματαιώσης. Έχουμε καταγράψει πολλά περιστατικά, κυρίως από γυναίκες προσφύγισες και ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, σεξουαλικών κακοποιήσεων και παρενοχλήσεων, με έλλειψη πρόσβασης σε τροφή, βασικές συνθήκες υγιεινής και πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, διαβιώντας σε ένα αναξιοπρεπές καθεστώς. Η ψυχική κατάσταση των ανθρώπων επιβαρύνθηκε σημαντικά, καθώς ταυτόχρονα αποκόπηκαν από τις υπηρεσίες ψυχοκοινωνικής υποστήριξης που παρέχονται από

δομές και οργανώσεις. Η δυσκολία στην πρόσβαση τους σε υπηρεσίες ψυχολογικής, ψυχιατρικής και ιατρικής φροντίδας ήταν έντονα αισθητή.

Πολλοί άνθρωποι που επέλεξαν να στεγαστούν στις **κρατικές δομές φιλοξενίας** αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις δουλειές τους και να αποκοπούν από τα κοινωνικά τους δίκτυα στις γειτονιές τους μέσα στον αστικό ιστό που λειτουργούσαν υποστηρικτικά. Άνθρωποι με χρόνιες και απειλητικές για τη ζωή ασθένειες, έγκυες γυναίκες και οικογένειες με νεογέννητα μωρά, χάνουν την πρόσβαση και την επαφή τους με νοσοκομεία και γιατρούς που παρακολουθούν την περίπτωση τους, εξαιτίας της αποαστικοποίησης της στέγασης των αιτούντων/ουσών άσυλο, προκαλώντας τρομερή επισφάλεια, αγωνία και περαιτέρω αποκλεισμό. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, από το δεύτερο εξάμηνο του έτους, υπήρχε αισθητή καθυστέρηση στην απάντηση των αιτημάτων στέγασης από το Υ.Μ.Α. με πάνω από 3 μήνες αναμονή. Επιπλέον, κατά την περίοδο των πλημμυρών του φθινοπώρου στην περιοχή της Θεσσαλίας, τον Σεπτέμβριο του 2023, λόγω της μετακίνησης των πλημμυροπαθών σε καταυλισμούς προσφύγων, οι τοποθετήσεις του πληθυσμού είχαν σταματήσει να λαμβάνουν χώρα, με έντονο το αίσθημα από τα ίδια τα άτομα, ως πολιτών τρίτης κατηγορίας²⁹.

Σομαλός άνδρας 22 ετών:

«Μετά από τόσους μήνες στο νησί, ήρθα στην Αθήνα και κατάφερα να βρω ένα μικρό δίκτυο ανθρώπων και βρήκα και κάποια μεροκάματα. Τώρα από την Αθήνα, το Υπουργείο μου λέει να πάω στη Δράμα. Δεν καταλαβαίνουν τι γίνεται, έτσι; Νιώθω ότι με χλευάζουν και παίζουν μαζί μου».

Καμερουνέζα 9 μηνών έγκυος, 21 ετών:

«Καταλαβαίνω τις ζημιές που έχετε πάθει με τις πλημμύρες, αλλά περιμένω αρκετό καιρό να έρθω στην Αθήνα από τη Λέρο και να μπω έστω σε camp. Να έχω γιατρό και να γεννήσω σαν άνθρωπος. Πάντα υπάρχει κάποιος άλλος σε προτεραιότητα. Έχω ανάγκη αυτή τη στιγμή να γεννήσω τον γιό μου σαν άνθρωπος και όχι στο πάρκο.»

Παράλληλα, τα παιδιά αναγκάστηκαν να σταματήσουν να πηγαίνουν στα **σχολεία** τους στα αστικά κέντρα προκειμένου να μεταφερθούν στους καταυλισμούς. Η βίαιη αλλαγή σχολικού, κοινωνικού και φιλικού περιβάλλοντος, όπως επίσης και η διαταραχή των εξωτερικών δραστηριοτήτων και της καθημερινότητας, έχει συνέπειες στην ψυχική υγεία των παιδιών και στην

οικογενειακή ισορροπία. Ιδιαίτερα σημαντικές καθυστερήσεις στην σχολική μετάβαση και ένταξη των παιδιών στο νέο σχολικό πλαίσιο, αυξάνοντας τον αριθμό των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο, λόγω της δυσκολίας δημιουργίας δεσμών με το σχολικό περιβάλλον. Η κατάσταση αυτή δημιουργεί ένα αίσθημα **απελπισίας** στον πληθυσμό και η διαδικασία της ένταξης υποβαθμίζεται. Η ένταξη δεν μπορεί να συντελεστεί στα απομακρυσμένα camps-καταυλισμούς παρά μόνο μέσα στον αστικό ιστό και στη γειτονιά.

Σύρια μητέρα 3 παιδιών:

«Είχαν ξεκινήσει τα παιδιά να συνθίζουν την ιδέα της νέας γειτονιάς, του σχολείου. Είχαμε μπει σε ένα πρόγραμμα, κάπως. Ο σύζυγός μου είχε βρει κάποια μεροκάματα σε ένα συμπατριώτη μας. Τώρα από την Αθήνα να μας στείλουν στις θερμοπύλες δεν έχει λογική. Τόσα ραντεβού στο Παίδων που πρέπει να γίνουν για το αδιάνγνωστο ιατρικό θέμα της κόρης μου θα γίνουν σε άλλο νοσοκομείο; Πότε θα βρούμε διαθέσιμο ραντεβού; Ήδη περιμένουμε μήνες».

Από τις βασικότερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός καθημερινά είναι η έντονη **γραφειοκρατία** που επικρατεί στις υπηρεσίες ασύλου, στις δημόσιες υπηρεσίες και στις δομές υγείας, η οποία αποτρέπει την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως η υγειονομική περίθαλψη, η εκπαίδευση και η απασχόληση. Οι διαδικασίες είναι υπερβολικά περίπλοκες, αδιαφανείς τις περισσότερες φορές και ενέχουν καθυστερήσεις, από την υποβολή αιτήσεων ασύλου και τη συγκέντρωση της απαιτούμενης τεκμηρίωσης έως και το κλείσιμο ενός ιατρικού ραντεβού σε αυτοματοποιημένα τηλεφωνικά κέντρα ή μέσω ιστοσελίδων, μόνο σε δυο γλώσσες (ελληνικά –αγγλικά). Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, η συνεχιζόμενη έλλειψη διερμηνέων σε όλες τις κρατικές υπηρεσίες αποτελεί σημαντική πρόκληση, ενισχύοντας τις ρατσιστικές συμπεριφορές και περιθωριοποιώντας τον πληθυσμό, αποκλείοντάς τους περαιτέρω. Οι παραπάνω ελλείψεις οδηγούν τον πληθυσμό σε ανασφάλεια και υπονομεύουν την ενταξιακή διαδικασία.

63χρονος άνδρας από το Πακιστάν:

«Πάνω από 30 χρόνια στην Ελλάδα, αν δεν ερχόσασταν στις τόσες προσπάθειες, τόσους μήνες, μαζί μου στον ΕΦΚΑ, δεν θα έβγαζα ποτέ άκρη με τον ΑΜΚΑ μου. Με φροντίσατε στο πρόβλημα υγείας μου που προέκυψε φέτος.»

Στα παραπάνω σενάρια, η κοινωνική υπηρεσία διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην παροχή ολοκληρωμένης, σταθερής και συνεχιζόμενης υποστήριξης σε αιτούντες/ουσες άσυλο που αντιμετωπίζουν προβλήματα ή εμπόδια εισόδου στο Ε.Σ.Υ., σε ιατρικές εξετάσεις και φάρμακα, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και στην αγορά εργασίας, αλλά και σε άτομα και οικογένειες **χωρίς έγγραφα** ή με **απορρίψεις σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό**.

Κογκολέζα μόνη μητέρα 4 παιδιών:

«Περίμενα πολύ καιρό να έρθει η απόφαση και μας απέρριψαν. Τι θα κάνω με 4 παιδιά; Αναγκάζομαι να μένω σε σπίτι με άλλες γυναίκες, χωρίς προσωπικό χώρο, χωρίς φαγητό, με πολλές εντάσεις, τόσα άτομα που μένουμε μέσα. Τώρα με την απόρριψη με έδιωξαν κ' από τη δουλειά, που και από εκεί έπαιρνα ελάχιστα. Είμαι σε απόγνωση. Θα βρεθούμε στο δρόμο πάλι και ένας θεός ξέρει τι θα μας συμβεί. Είναι πιο άγρια από ποτέ εκεί έξω.»

Περαιτέρω διακρίσεις και αποκλεισμοί πραγματοποιούνται εις βάρος και των **αναγνωρισμένων προσφύγων** που βιώνουν το κενό που υπάρχει στο γραφειοκρατικό σύστημα της χώρας και παραμένουν χωρίς

ενεργό ΑΜΚΑ για αρκετούς μήνες (κατά τη διάρκεια μετατροπής του ΠΑΑΥΠΑ σε ΑΜΚΑ), με αποτέλεσμα η πρόσβαση στην υγεία και στη συνταγογράφηση φαρμάκων και ιατρικών εξετάσεων, στη ψυχιατρική υποστήριξη, στην εργασία και στην επιδοματική πολιτική της χώρας να διακόπτεται ακαριαία. Επίσης εξαιρετικά δυσχερής παραμένει η πρόσβαση στις πλατφόρμες των δημόσιων υπηρεσιών (τράπεζες, εφορίες, ΟΑΕΔ, κ.λπ.), καθώς αυτές ήταν αποκλειστικά στην ελληνική γλώσσα ή είναι δύσκολα προσβάσιμες λόγω των απαιτούμενων διαδικασιών, δηλαδή ηλεκτρονικά ή/και τηλεφωνικά ραντεβού, χωρίς ο πληθυσμός να έχει τα απαιτούμενα τεχνικά μέσα. Μείζον ζήτημα στο εθνικό σύστημα υγείας, κοινωνικής πρόνοιας και κρατικών υπηρεσιών, το οποίο παραμένει άλυτο, είναι η έλλειψη διερμηνείας. Όσοι και όσες δεν μπορούν να ενταχθούν στο πρόγραμμα HELIOS για αναγνωρισμένους πρόσφυγες (είτε γιατί δεν πληρούν τις προϋποθέσεις, είτε γιατί έχει λήξει η κάλυψή τους από το πρόγραμμα, είτε γιατί δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να νοικιάσουν σπίτι), καταλήγουν και πάλι στον κίνδυνο της αστεγίας, την φτώχεια και την ανεργία, με σοβαρά προβλήματα επιβίωσης και έλλειψης προοπτικής. Χωρίς υποστηρικτικό πλαίσιο, οι περισσότεροι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες βιώνουν και αυτοί τον αποκλεισμό,

την εξαθλίωση, την επικινδυνότητα και την επισφάλεια επικείμενων πιθανών εν δυνάμει κακοποιήσεων (εμπορίας ανθρώπων, ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική βία, κ.α.)

Οι νέοι ενήλικες (18+), μια ευάλωτη ομάδα του γενικού προσφυγικού πληθυσμού, η οποία έχει αρκετά μεγάλη απεύθυνση στις κοινωνικές υπηρεσίες, παραμένει χωρίς υποστήριξη, αντιμετωπίζοντας σημαντικά κενά πρόσβασης στο εθνικό σύστημα υγείας, στην εκπαίδευση, στην απασχόληση, στη συλλογή των απαραίτητων δικαιολογητικών για λήψη επιδομάτων και στην ψυχολογική υποστήριξη.

Ως αποτέλεσμα, τόσο οι αιτούντες όσο και οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας εξακολουθούν να βιώνουν πολλαπλούς αποκλεισμούς λόγω της μακροχρόνιας έλλειψης ολοκληρωμένης εθνικής πολιτικής από την υποδοχή στην ένταξη. Ειδικότερα για τους δικαιούχους διεθνούς προστασίας, η έλλειψη βιώσιμου πλαισίου στήριξης και πολιτικής ένταξης έχει ως αποτέλεσμα πολλοί να αναγκάζονται να καταφεύγουν προς άλλες χώρες της ΕΕ και να εγκαθίσταται εκ νέου μακριά από τα δίκτυα υποστήριξης και τη ζωή που δημιούργησαν. Όλα τα παραπάνω υπογραμμίζουν την ανάγκη για μεταρρυθμίσεις στα συστήματα υποδοχής, επεξεργασίας αιτήσεων ασύλου και ρεαλιστικά προγράμματα ένταξης και συνδρομής, προκειμένου να βελτιωθεί η προστασία και η υποστήριξη προς τους πρόσφυγες.

18χρονη trans κοπέλα από το Πακιστάν:

«Ευτυχώς που ήρθα σε εσάς. Πίσω στο Πακιστάν θα ήμουν ήδη νεκρή και αυτή τη στιγμή με βοηθήσατε, μετά από πάρα πολλά χρόνια στην Ελλάδα, να πάρω άσυλο, να φροντίσω την υγείά μου και το σώμα μου. Είστε οικογένεια για εμένα.»

Το 2023, η πρόσβαση σε οικονομικά και αξιοβίωτα διαμερίσματα κυρίως στις μεγάλες πόλεις, όπου προφανώς επικεντρώνεται το ενδιαφέρον των ωφελούμενων λόγω της αμεσότερης πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης κλπ, έγινε ακόμα πιο δύσκολη, καθώς τα ενοίκια έχουν εκτοξευθεί σε δυσθεώρητα ύψη και διατηρούνται σε αυτά εδώ και χρόνια πια. Η δυσκολία πρόσβασης σε προσιτή στέγη (και διατήρησής της) σε συνδυασμό με τη γενικότερη αύξηση του κόστους ζωής καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την ενταξιακή διαδικασία για τους αναγνωρισμένους πρόσφυγες.

Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες όπως διαμορφώνονται στην Ελλάδα μπορεί να εξαρτώνται από την ευχέρεια, την ενημέρωση ή τον τρόπο που ερμηνεύει κάποιος/α υπάλληλος το νόμο ή τους κανονισμούς λειτουργίας της υπηρεσίας.

50χρονη από τη Ουκρανία:

«Το Νοέμβριο 2023 έληξαν τα ταυτοποιητικά μου έγγραφα ως δικαιούχος προσωρινής προστασίας και η τράπεζα μπλόκαρε τον τραπεζικό μου λογαριασμό. Έτσι δεν είχα δυνατότητα να λάβω την επιδότηση ενοικίου από το HELIOS. Χρειάστηκε να προσκομίσω στην τράπεζα το ΦΕΚ που αποδείκνυε ότι η ανανέωση των εγγράφων γίνεται αυτόματα. Όμως ήδη η καθυστέρηση στο να λάβουμε την επιδότησή μας ήταν πολύ μεγάλη, αφού και το πρόγραμμα ήταν σε άρση λειτουργίας σχεδόν όλο το Οκτώβριο. Άλλες φορές, η ίδια τράπεζα ή άλλες τράπεζες ζητούν να έχουμε παρουσία πιστοποιημένου διερμηνέα στην εξυπηρέτησή μας, ακόμα κι αν είμαστε σε θέση να συνεννοηθούμε στα ελληνικά ή αγγλικά.»

Κατά τη διάρκεια του 2023, η Κοινωνική Υπηρεσία (ΚΥ) του ΕΣΠ σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Μυτιλήνη, υποστήριξε και ανταποκρίθηκε σε μια σειρά αιτημάτων. Πολλά από αυτά είχαν έκτακτο χαρακτήρα με ανάγκη άμεσης παρέμβασης και συνηγορίας. Η ομάδα της ΚΥ ανταποκρίθηκε έγκαιρα και ολοκληρωμένα σε πολλά αιτήματα, αξιοποιώντας διάφορα μέσα επικοινωνίας (τηλέφωνο, διαδικτυακά, διά ζώσης), τόσο για επείγοντα θέματα, όσο και για ψυχοκοινωνικές συνεδρίες. Η υποστήριξη προς τα εξυπηρετούμενα άτομα όλων των ηλικιών, αποτέλεσε σημαντικό σημείο αναφοράς και σύνδεσης με την ελληνική κοινωνία. Τα μέλη της Κ.Υ. παρέμειναν αφοσιωμένα και ενεργά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, προσπαθώντας να ενισχύσουν την ορατότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός και να προσφέρουν βοήθεια.

Στέγαση

Η Κοινωνική Υπηρεσία ανταποκρίθηκε καθόλη τη διάρκεια του έτους άμεσα στην αυξημένη ανάγκη καταγραφής αιτημάτων στέγασης για αιτούντες/ούσες άσυλο. Συνέβαλε επίσης στην ανάδειξη στεγαστικών ζητημάτων, αλλά και των συνθηκών διαβίωσης γενικότερα, με μαρτυρίες και παρεμβάσεις στους αρμόδιους φορείς. Καίριας σημασίας η συμβολή της σε άτομα υπό το καθεστώς κράτησης, με συνεργασία και παραπομπές στέγασης στο αρμόδιο τμήμα του Υ.Μ.Α. και άμεση επικοινωνία με Προέδρους Πρωτοδικών με σκοπό την απελευθέρωσή τους και την υποστήριξη μετά την κράτηση. Τα μέλη της Κ.Υ. συνεργάστηκαν

απευθείας με το Υ.Μ.Α., τόσο με νέα αιτήματα κατά την υποδοχή νέων φιλοξενουμένων, όσο και με ζητήματα που προέκυπταν καθημερινά στο στεγαστικό πρόγραμμα και τη μετεγκατάσταση του πληθυσμού στους καταυλισμούς.

Ψυχοκοινωνική συνδρομή

Η Κοινωνική Υπηρεσία συνέβαλε στην παροχή ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής, μέσω καθημερινών συνεδριών ψυχοκοινωνικής υποστήριξη και στη σύνταξη κοινωνικών εκθέσεων σε εξαιρετικά ευάλωτες περιπτώσεις (κοινωνικά, ιατρικά, ψυχολογικά ή/και ψυχιατρικά θέματα υγείας, εργασιακά, ένταξης). Παρείχε επίσης ενίσχυση σε πρώην κρατούμενους, αιτούντες / ούσες ασύλου που επιθυμούσαν την ένταξη, στην εκπροσώπηση και συνηγορία σε υπηρεσίες και στην κοινότητα, με συνοδείες και εκπαίδευση, ώστε να γίνει η όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένη κατανόηση και αντίληψη του τρόπου λειτουργίας της εκάστοτε υπηρεσίας.

Οι επαγγελματίες της Κ.Υ. πλήρως καταρτισμένοι σε παρεμβάσεις κρίσεις (Πρώτες Βοήθειες ψυχικής υγείας), **ανταποκρίθηκαν ολοκληρωμένα και έγκαιρα σε όλα τα αιτήματα έκτακτου χαρακτήρα, όπως τα επιζήσαντα άτομα του ναυαγίου στα ανοικτά της Πύλου, άτομα με ψυχιατρικές δυσκολίες που φτάνουν στην πόρτα του ΕΣΠ, μάρτυρες τραγωδιών με πνιγμούς ανθρώπων στη Μεσόγειο, ενεργά θύματα εμπορίας, επιζήσασες ενδοοικογενειακής βίας, κ.α. Η ανάπτυξη συμβουλευτικής και θεραπευτικής σχέσης με τους/τις εξυπηρετούμενους/ες, καθώς και η δημιουργία ενός σταθερού σημείου αναφοράς έπαιξαν, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, καθοριστικό ρόλο.**

Επίσης, στο πλαίσιο παροχής προστασίας σε άστεγους ή υπό κράτηση (προστατευτική φύλαξη ή διοικητική) ασυνόδευτους ανηλίκους, ήταν άμεση η παρέμβαση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του ΕΣΠ, με επισκέψεις σε αστυνομικά τμήματα και με την υποδοχή των ασυνόδευτων παιδιών, καθώς και την ενημέρωση της Εισαγγελίας Ανηλίκων, του Εθνικού Μηχανισμού Εντοπισμού της Ειδικής Γραμματείας προστασίας ασυνόδευτων ανηλίκων και το αίτημα συνδρομής στον Συνήγορο του Παιδιού. Οι παραπάνω ενέργειες υπήρξαν καθοριστικές στην ταχύτατη άρση της κράτησης, στην πρόσβαση στην υγεία και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στην αποστολή αιτήματος στέγασης και άμεσης συνεργασίας με τους αρμόδιους κρατικούς φορείς και στην τοποθέτηση των ανηλίκων σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας.

Τη χρονιά που πέρασε, τα ωφελούμενα άτομα έλαβαν τις περισσότερες απορριπτικές πρώτου ή/και δεύτερου βαθμού σε σύγκριση με προηγούμενες χρονιές, κάτι το οποίο έδρασε άκρως ψυχοπρεστικά και επιβαρυντικά στον ψυχισμό τους. Οι επαγγελματίες παρέχουν συμβουλευτική υποστήριξη και πρακτική βοήθεια, αξιοποιώντας όλα τα εργαλεία και τα μέσα που είχαν στη διάθεσή τους. Αυτά περιλάμβαναν διασύνδεση με άλλους φορείς, οργανώσεις και κοινότητες, καθώς και συνεργασία με αρμόδιες κρατικές αρχές, όπως ο Συνήγορος του Πολίτη, ο Συνήγορος του Παιδιού, ο Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς, οι Εισαγγελίες Ανηλίκων, η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και αρμόδια τμήματα του Υπουργείου Μεταναστευσης και Ασύλου.

Το ισχυρό και εκτεταμένο δίκτυο διασύνδεσης με όλους τους συναφείς φορείς και πρωτοβουλίες (π.χ. συσσίτια, δομές στέγασης, οργανώσεις για εξειδικευμένη συνδρομή και παραπομπή) και η άμεση συνεργασία του προσωπικού της Κοινωνικής υπηρεσίας και της Υπηρεσίας Διερμηνείας, εξασφάλιζε την αδιάκοπη υποστήριξη και κοινωνική συνδρομή όλων των αιτούντων υπηρεσιών, όλων των ηλικιών. Οι συνοδείες από την ΚΥ εξυπηρετούμενων ατόμων σε νοσοκομεία και δημόσιες υπηρεσίες, για τη διασφάλιση και άσκηση των δικαιωμάτων τους και την ικανοποίηση των αναγκών τους, ενίσχυσε την ήδη υπάρχουσα συμβουλευτική και θεραπευτική σχέση, όπως επίσης και την αίσθηση του «ανήκειν» και της ενδυνάμωσης του εαυτού για κάθε εξυπηρετούμενο άτομο. Τα μέλη της Κ.Υ. δίνουν ύψιστη προτεραιότητα στην προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων, αυτονομίας, ευκαιριών και τη δημιουργία περιβάλλοντος αποδοχής και συμπερίληψης για τα ωφελούμενα άτομα.

Εκπαίδευση

Σημαντική επιτυχία αποτελεί και η συνέχιση των εγγραφών παιδιών σε σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, οι οικογένειες των οποίων αδυνατούν να αποδείξουν διεύθυνση κατοικίας με κάποιο επίσημο έγγραφο, το οποίο θεωρείται απαραίτητο. Η Κοινωνική Υπηρεσία, με συνεχείς παρεμβάσεις και συνεργασία με τα Σχολεία και τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, διευκόλυνε τη διαδικασία εγγραφής για σημαντικό αριθμό παιδιών. Εγγραφές και υποβολές αιτήσεων σε μικρότερης ηλικίας παιδιά (βρέφη και νήπια), πραγματοποιήθηκαν με επιτυχία και φέτος στους βρεφονηπιακούς σταθμούς για τη σχολική χρονιά.

Εργασιακά

Η Κοινωνική Υπηρεσία παρείχε εργασιακή συμβουλευτική και προσέφερε τη δυνατότητα σε πολλά άτομα να προετοιμαστούν για την αναζήτηση εργασίας και την ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας. Αυτό, τη συγκεκριμένη χρονιά, αποδείχθηκε καθοριστικό για την επιβίωσή τους, την ένταξή τους στην κοινωνία και την αίσθηση ότι υπάρχουν προοπτικές, ελπίδα και μέλλον για αυτούς τους ανθρώπους και τις οικογένειές τους. Το γραφείο απασχόλησης εμπλούτισε περαιτέρω τα εργαλεία συμβουλευτικής απασχόλησης, διεύρυνε ακόμα περισσότερο το δίκτυο των εργοδοτών και συνεπώς και τον αριθμό των ασφαλών διαθέσιμων θέσεων εργασίας σε διάφορους τομείς, με μελλοντική εξασφάλιση συνεργασιών και για το έτος του 2024. Κατά τη διάρκεια της χρονιάς, η επικοινωνιακή πολιτική ισχυροποιήθηκε ακόμη περισσότερο σε σχέση με τους εργοδότες, δίνοντας έμφαση στην εξασφάλιση και ενίσχυση των ποιοτικών χαρακτηριστικών των θέσεων. Το γραφείο απασχόλησης κατέχει εμπειριστατωμένη γνώση σχετικά με τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στο νομικό πλαίσιο που αφορά την ομάδα στόχο της υπηρεσίας. Οι κυριότερες προκλήσεις που αντιμετωπίσαμε αφορούσαν την διαμονή του πληθυσμού σε απομακρυσμένες περιοχές, εκτός αστικού

ιστού, και η αναγκαιότητα εκπλήρωσης βασικών αναγκών (διατροφή, ρουχισμός, υγειονομική περίθαλψη) είχε ως αποτέλεσμα η προετοιμασία (ραντεβού εργασιακής συμβουλευτικής, μαθήματα ελληνικών και αγγλικών, μέριμνα σε θέματα υγείας) ή/και η έναρξη εργασίας να διακόπτεται ή να εμποδίζεται. Επίσης, οι γραφειοκρατικές διαδικασίες σχετικά με την έκδοση νομιμοποιητικών εγγράφων, όπως το μεγάλο χρονικό διάστημα για την απόδοση του ΑΜΑ και ΑΦΜ στους νέους εργαζόμενους και η απόδοση ΑΜΚΑ μετά την αναγνώριση, προκάλεσε σοβαρές αναταραχές σε πολλές περιπτώσεις εξυπηρετούμενων, οι οποίοι έχουν τα προσόντα για μια σταθερή απασχόληση.

35χρονος Κονγκολέζος μπαμπάς:

«I would like to tell you thank you for all your help and all your support until I find the job, it means a lot to me and to my family».

37χρονος άνδρας από το Πακιστάν:

«Γεια σου αδερφέ μου. Σε ευχαριστώ για τη δουλειά. Αυτή η δουλειά αλλάζει τη ζωή μου. Ο Θεός να σε έχει πάντα καλά».

1. Μεταξύ άλλων : Συμβούλιο της Ευρώπης, Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων, Επίτροπος των Ην. Εθνών για τα δικαιώματα των μεταναστών, Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης κ.α.

2. Ενημερωτικό Σημείωμα του ΕΣΠ, 26/01/24, <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/reports/itemlist/search?searchword=information+note>

3. Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, <https://nchr.gr/index.php/mixanismos-katagrafis.html>

4. ΕΣΠ, «At Europe's Borders: Between Impunity And Criminalization», <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/reports/item/2110-at-europe-s-borders-between-impunity-and-criminalization>

5. European Court of Human Rights, <https://www.echr.coe.int/calendar-of-hearings>

6. Περίληψη της Απόφαση όπως δημοσιεύθηκε από το Δικαστήριο <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22003-7380289-10089391%22%5D%7D>.

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, «Δικαίωση από το ΕΔΔΑ για το Φαρμακονήσι: Συνέντευξη Τύπου την Δευτέρα, 11 Ιουλίου 2022» <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2006-dikaiosi-apo-to-edda-gia-to-farmakonisi-synentefksi-typou-tin-deftera-11-iouliou>

7. THE PYLOS SHIPWRECK: A CLONE CASE 1 YEAR AFTER THE ISSUANCE OF SAFI JUDGMENT? https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/GCR_ECRE_Submission_on_SAFI_and_others_application_no_5418_15.pdf

8. <https://www.tovima.gr/2023/11/09/society/nayagio-stin-pylo-aneksartiti-ereyna-apo-ton-synigoro-tou-politi/>
9. <https://twitter.com/EleonoraVasques/status/1752762391605965185>
10. <https://www.ombudsman.europa.eu/el/doc/correspondence/el/182671>
11. <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/pylos-ship-wreck-the-greek-authorities-must-ensure-that-effective-investigations-are-conducted>
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/exchange-of-views-on-the-migrant-boat-shipwreck-off-the-coast-of-greece-extracts_1243537
12. <https://www.nytimes.com/2023/05/19/world/europe/greece-migrants-abandoned.html>
13. Βλέπε δελτίο τύπου ΕΣΠ, 27/7/2023, <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2169-parenvasi-28-organoseon-pros-eisaggelikes-arxes-gia-to-peristatiko-epanaproothisis-se-dimosievma-ton-new-york-times>
14. Καταδίκη της Ελλάδας από το ΕΔΔΑ για παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, κατά το διαδικαστικό μέρος, για την απαγωγή Τούρκου πολιτικού πρόσφυγα το 2013 από το κέντρο της Αθήνας (υποχρέωση διερεύνησης της καταγγελίας), <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2101-katadiki-tis-elladas-apo-to-edda-gia-paraviasitou-arthrou-3-tis-esda-kata-to-diadikastiko-meros-gia-tin-apagogi-toyrkou-politikoy-prosfyga-to-2013-apo-to-kentro-tis-athinas-yproxreosi-diereynisis-tis-kataggelias>
15. <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/ypotheseis-edda/ypotheseis-apofaseis-enopion-ellinikon-dikastirion/item/2123-ste-olom-177-2023-prosvalltai-ethnikos-katalogoston-opoio-perilamvanetai-i-tourkia-os-asfalis-triti-xoragia-orismenes-katigories-aitoynton-diethni-prostasia-me-synepeia-oi-aitiseis-afton-na-aporriptontai-kat-arxin-os-aparadektes>
16. Υπόθεση D.S. κατά Ελλάδας [Προσφυγή υπ' αρ. 2080/2019], βλέπε δελτίο τύπου ΕΣΠ, 18/12/2023, <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2229-katadiki-tis-elladas-apo-to-edda-gia-tis-ekseftelistikes-synthikes-diaviosis-prosfygissas-nearis-monis-gynaikas-sti-samo>
17. Δείτε δελτίο τύπου ΕΣΠ, 14/12/2023, <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2231-apolytos-akataliltes-synthikes-diaviosis-sti-nea-kleistielegxomeni-domi-tis-ko-asfalistika-metra-xorigei-to-evropaiko-dikastirio-dikaiomaton-tou-anthropou>
18. ΔΠρΑθηνών ΑΡ 721/2023, ΑΡ 741/2023, ΔΠρ Καβάλας 164/2023, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2121-ek-neou-paranomi-i-kratysi-aitoynton-asylostous-opoious-to-ypourgeio-metanastefsis-asylou-den-anagnorizei-tin-idiotita-tou-aitoyntos>
19. Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 21/12/2023, Οικογένεια προσφύγων επανενώνεται και ξαναβρίσκει την ελπίδα έπειτα από πολλά χρόνια αποχωρισμού, <https://www.unhcr.org/gr/56275-oikogeneia-prosfygon-epanonenetai.html>
20. Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, 2ο Τεύχος Δελτίου Νομολογίας Ασύλου 2023, διαθέσιμο σε: <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2234-dimosieythike-to-teyxos-2-2023-tou-deltiou-nomologias-asylo>
21. Βλ. τα σχόλια του ΕΣΠ στον οικείο ιστότοπο <http://www.opengov.gr/immigration/?p=1742>
22. Βλ. σχόλια στον οικείο ιστότοπο <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=17062&cpage=1#comments>
23. Βλέπε την Έκθεση, διαθέσιμη στα ελληνικά: <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/reports/item/2110-at-europe-s-borders-between-impunity-and-criminalization>
24. Βλέπε το Υπόμνημα, διαθέσιμο στα αγγλικά: <https://www.gcr.gr/en/ekdoseis-media/gcr-reports-to-international-bodies/item/2226-gcr-and-oxfam-contribution-to-the-european-ombudsman-s-own-initiative-inquiry-oi-3-2022-mhz-on-how-the-european-commission-ensures-respect-for-fundamental-rights-in-eu-funded-migration-management-facilities-in-greece>, <https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/correspondence/en/167055>
25. Βλέπε την Έκθεση, διαθέσιμη στα αγγλικά, https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/GCR_ECRE_Submission_on_SAFI_and_others_application_no_5418_15.pdf
<https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/anafores-tou-esp-pros-diethni-organa/item/2232-gcr-and-ecre-submission-to-the-committee-of-ministers-of-the-council-of-europe-regarding-the-execution-of-the-safi-judgment-farmakonisi-case>
26. https://www.gcr.gr/media/k2/attachments/Sumbission_GCR_2023.pdf
27. <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/anafores-tou-esp-pros-diethni-organa/item/2245-i-ellada-se-thesmiki-yporis-i-i-koinonia-ton-politon-katagrafei-tin-olisthisi-tou-kratous-dikaiou>
28. <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/reports> <https://www.gcr.gr/el/ekdoseis-media/reports>
29. <https://www.gcr.gr/el/news/press-releases-announcements/item/2185-plimmyropatheis-kai-prosfyges-ektopismenoi-stin-idia-moira>

Οι παρεμβάσεις του ΕΣΠ

ΠΩΣ ΣΕ ΖΕΝΕ

ΣΕ ΑΧΑΙΩ

ΣΗΜΕΡΑ ΕΧΕΙ ΤΟΛΛΗ ΖΕΣΤΗ

ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΜΑΙ ΧΑΡΟ

A. Υποδοχή / Υπηρεσία μιας στάσης

Παροχή νομικής και ψυχοκοινωνικής συνδρομής μέσα από ομάδες υποδοχής

Συνεργάτης: Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2023 - 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Αττική, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα

Το έργο αφορούσε στην παροχή νομικής συνδρομής σε αιτούντες/αιτούσες άσυλο και πρόσφυγες σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου και των λοιπών διαδικασιών που σχετίζονται με το νομικό τους καθεστώς. Το είδος της συνδρομής περιλάμβανε παροχή πληροφοριών, συμβουλευτική και εκπροσώπηση ενώπιων των αρχών κατά τη διαδικασία ασύλου σε Α και Β βαθμό, κατά τη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης βάσει του Κανονισμού Δουβλίνου III και υποστήριξη αναγνωρισμένων προσφύγων. Επιπλέον, το έργο αφορούσε στην παροχή ψυχοκοινωνικής συνδρομής, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση των ατόμων σε δικαιώματα και υπηρεσίες. Το είδος της συνδρομής περιλάμβανε παροχή πληροφοριών, υποστήριξη κατά τη διαδικασία ασύλου, συμβουλευτική και σχετικές παρεμβάσεις για ιατρικά, εκπαιδευτικά ζητήματα, ζητήματα στέγασης κ.ο.κ. Στο πλαίσιο του έργου, **734 αιτούντες/αιτούσες άσυλο και πρόσφυγες** έλαβαν νομική συνδρομή στην Αθήνα και **281** στη Θεσσαλονίκη. Αντίστοιχα, **676 άτομα** έλαβαν ψυχοκοινωνική συνδρομή στην Αττική και **233** στη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον, **57 άτομα** έλαβαν νομική συνδρομή στα Ιωάννινα. Πολλές από τις υποθέσεις υποστηρίχθηκαν ενώπιον του αρμόδιου αρμόδιου Διοικητικού Δικαστηρίου με θετικό αποτέλεσμα και πολλά άτομα έλαβαν προσφυγικό καθεστώς.

B. Παροχή Νομικής Βοήθειας α' και β' Βαθμού

Παροχή νομικής υποστήριξης σε άτομα που βρίσκονται υπό συνθήκες κράτησης

Συνεργάτης: Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2023 - 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα και Θεσσαλονίκη

Το έργο αφορούσε στην παροχή νομικής συνδρομής σε άτομα που βρίσκονται υπό συνθήκες κράτησης με

στόχο την διασφάλιση της πρόσβασής τους σε δικαιώματα και στην διαδικασία ασύλου. Η ομάδα πραγματοποίησε τακτικές επισκέψεις σε χώρους κράτησης και αστυνομικά τμήματα της Αττικής, της Θεσσαλονίκης, και αποστολές στα υπόλοιπα Κέντρα κράτησης (Κόρινθος, Παρανέστι, Ξάνθη, Φυλάκιο Ορεστιάδας). Η συνδρομή περιλάμβανε υποστήριξη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου, μέσα από συμβουλευτική και εκπροσώπηση, ενστάσεις ενώπιον των διοικητικών και των δικαστικών αρχών για άρση της κράτησης. Επιπλέον, η ομάδα κράτησης πραγματοποίησε θεσμικές παρεμβάσεις και υπέβαλλε εκθέσεις ενώπιον Ανεξάρτητων Αρχών και Διεθνών Μηχανισμών προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, τόσο για την υποστήριξη υποθέσεων, όσο και για την αντιμετώπιση συστημικών προβλημάτων.

Συνολικά, **221 άτομα** που βρίσκονταν υπό συνθήκες κράτησης έλαβαν νομική υποστήριξη στην Αττική και **180 άτομα** στην Βόρεια Ελλάδα. Η ομάδα υπέβαλε αντιρρήσεις κατά της κράτησης για **133 άτομα** άτομα ενώπιον της Αστυνομίας και για **39** ενώπιον των Δικαστηρίων. Έπειτα από τις ενέργειες της ομάδας, τουλάχιστον **117 άτομα** που βρίσκονταν υπό κράτηση αφέθηκαν ελεύθερα. Οι παρεμβάσεις της ομάδας δεν ωφέλησαν μόνο τις υποστηριζόμενες υποθέσεις, αλλά συνέβαλαν και στην αντιμετώπιση συστημικών προβλημάτων.

Γ. Πρόσβαση στο Άσυλο και Κοινωνική Στήριξη

Παροχή νομικής υποστήριξης σε νησιά και Έβρο

Συνεργάτης: Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2023 - 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Λέσβος, Κως, Έβρος, Κρήτη

Το έργο αφορούσε στην παροχή νομικής συνδρομής σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου και των λοιπών διαδικασιών που σχετίζονται με το νομικό τους καθεστώς. Πιο συγκεκριμένα, οι βασικές ενέργειες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, συμβουλευτική και εκπροσώπηση ενώπιον των αρχών κατά τη διαδικασία ασύλου, κατά τη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης, παρεμβάσεις για την άρση της κράτησης και του γεωγραφικού περιορισμού και ενέργειες για τη διαπίστωση ευαλωτότητας. Συγκεκριμένα, μέσα στο 2023, **794 αιτούντες/αιτού-**

σε άσυλο και πρόσφυγες έλαβαν νομική συνδρομή. Με τη συνδρομή του ΕΣΠ, μεταξύ άλλων, πάνω από **80 άτομα** κατάφεραν να λάβουν προσφυγικό καθεστώς και ένας σημαντικός αριθμός ατόμων που βρέθηκε υπό κράτηση αφέθηκε ελεύθερος. Επιπλέον, η ομάδα κατέθεσε ασφαλιστικά μέτρα και προσφυγές ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και πραγματοποίησε θεσμικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση συστημικών προβλημάτων που εντοπίζονται στα νησιά.

Παροχή νομικής υποστήριξης σε πρόσφυγες κατά τη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης

Συνεργάτης: Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2023 – 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα

Το έργο αφορούσε στην παροχή νομικής συνδρομής σε αναγνωρισμένους πρόσφυγες στην Ελλάδα, κατά τη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης, έτσι ώστε να καταφέρουν να επανενωθούν με τα μέλη της οικογένειάς τους που βρίσκονται στις χώρες καταγωγής ή σε τρίτες χώρες εκτός ΕΕ. Οι βασικές ενέργειες περιλάμβαναν νομική συμβουλευτική, παρεμβάσεις και εκπροσώπηση ενώπιον των αρμόδιων αρχών (υπηρεσιών, Προξενείων, Διοικητικού Δικαστηρίου κοκ), συνδρομή με την έκδοση των απαραίτητων ταξιδιωτικών και άλλων εγγράφων, πιστοποιητικών και εισιτηρίων για την μεταφορά των μελών οικογένειας στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο του έργου το 2023, υποστηρίχθηκαν **109 υποθέσεις** που αφορούσαν σε **510 άτομα** (120 πρόσφυγες στην Ελλάδα και 390 μέλη στις χώρες καταγωγής ή σε τρίτες χώρες εκτός ΕΕ). Για **14 υποθέσεις** ολοκληρώθηκε επιτυχώς η διαδικασία και **51 άτομα κατάφεραν να έρθουν στην Ελλάδα και να επανενωθούν με την οικογένειά τους, έχοντας θετικό αντίκτυπο σε συνολικά 69 άτομα**. Αξίζει να σημειωθεί, ότι ανάμεσα στις ολοκληρωμένες υποθέσεις ήταν τρεις εξαιρετικά δύσκολες περιπτώσεις, για τις οποίες απαιτήθηκαν πολλαπλές εκπροσωπήσεις ενώπιον των δικαστηρίων και αλληπάλληλες παρεμβάσεις ενώπιον Προξενείων, Υπουργείων και άλλων αρχών για να καταφέρουν να ολοκληρωθούν μετά από 7, ή ακόμα και 12 χρόνια. Για τις περισσότερες υποθέσεις έγιναν πολλαπλές παρεμβάσεις ενώπιον των αρμόδιων αρχών. Επιπλέον, η ομάδα κατέθεσε τρεις προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Παροχή ψυχοκοινωνικής και νομικής υποστήριξης σε αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες στη Λέσβο

Χρηματοδότηση: Help - Hilfe zur Selbsthilfe

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2021 - 30/6/2023

Τόπος υλοποίησης: Λέσβος

Το έργο παρείχε δωρεάν νομική υποστήριξη σε αιτούντες/ούσες άσυλο, σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, σε υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης, σε αιτούντες/ούσες που βρίσκονταν σε κίνδυνο κράτησης, σε αιτούντες/ούσες που διέμεναν σε ανθυγιεινές και επικίνδυνες συνθήκες και σε εκείνους/ες που δεν είχαν πρόσβαση σε βασικά δικαιώματα. Επιπλέον, οι εξυπηρετούμενοι έλαβαν κοινωνικές υπηρεσίες, όπως η λήψη κοινωνικού ιστορικού, η υποστήριξη κατά την πρόσβαση σε κρατικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας, η συνοδεία και η πρακτική βοήθεια σε ιατρικά και νοσοκομειακά επεισόδια περιστατικά.

Harmonising Protection Practices in Greece-HARP / Εναρμονίζοντας πολιτικές προστασίας στην Ελλάδα

Χρηματοδότηση: Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG HOME).

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2022 - 31/12/22 (με επέκταση 30/6/2023)

Εταίροι Υλοποίησης: Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, Δήμος Αθηναίων (μέσω του Οργανισμού Διαχείρισης και Ανάπτυξης της Αθήνας - ADDMA), Άρσις, Arbeiter Samariter Bund (ASB), Danish Refugee Council Greece (DRC Greece), Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (GCR), METAdrasi, Solidarity Now και Το Χαμόγελο του Παιδιού

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2023 το ΕΣΠ παρέμεινε μοναδικός νομικός φορέας σε όλες τις Δομές φιλοξενίας αναλαμβάνοντας όλες τις υποθέσεις για νομική συνδρομή και εκπροσώπηση σε αστικές, διοικητικές υποθέσεις και διαδικασίες ασύλου, καθώς και την παρακολούθηση προηγούμενων κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

- **635 δικαιούχοι υποστηρίχθηκαν** μέσω εξειδικευμένης νομικής βοήθειας για να διεκδικήσουν ή να υποστηρίξουν τα δικαιώματά τους
- **276 υποθέσεις υποστηρίχθηκαν** μέσω εξειδικευμένης νομικής συνδρομής
- **Πραγματοποιήθηκαν 325 πράξεις** εκπροσώπησης

- Υποθέσεις οικογενειακού δικαίου (π.χ. περιοριστικά μέτρα για υποθέσεις SGBV, διαδικασίες ανάθεσης επιμέλειας και απομάκρυνσης παιδιών κ.λπ.)

Συνολικά αναλήφθηκαν:

- Υποθέσεις ασύλου: 86
- Αστικές υποθέσεις: 107
- Ποινικές υποθέσεις: 23
- Διοικητικές υποθέσεις: 60

Σύνολο: 276

- Πράξεις εκπροσώπησης:
- Σύνολο ενώπιον δικαστηρίων: 143
- Σύνολο λοιπών πράξεων: 182

Σύνολο Πράξεων: 325

Δ. Οικογένειες / Ασουνόδευτοι Ανήλικοι

Children's Alternatives to Detention protecting their Rights in Europe (CADRE)

Χρηματοδότηση: Ταμείο για το Άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (AMIF)

Περίοδος υλοποίησης: 01/02/2021 - 31/01/2023

Εταίροι: Aditus (Malta), Foundation for Access to Rights (Bulgaria), Helsinki Foundation for Human Rights (Poland), Defence for Children International - Belgium, Hungarian Helsinki Committee (Hungary), the Association for Juridical Studies on Immigration (ASGI) (Italy), supported by the participation of the Agency for the Welfare of Asylum-Seekers (Malta).

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα

Στόχος της παρέμβασης είναι η επέκταση, η εφαρμογή και η βελτίωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βιώσιμων και αποτελεσματικών εναλλακτικών λύσεων στην κράτηση παιδιών προσφύγων και μεταναστών με πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων τους.

Επιπλέον, το έργο στοχεύει: να παράσχει στους δικηγόρους και στους εργαζόμενους στην ΚτΠ βέλτιστες πρακτικές και πρότυπα, ώστε να είναι σε θέση να διασφαλίζουν την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, προσφέροντας εναλλακτικές λύσεις έναντι της κράτησης και δίνοντάς τους πρακτικές δεξιότητες και τεχνογνωσία ώστε να τα διασφαλίζουν, να δημιουργήσει μια ανεπίσημη διακρατική και διεπιστημονική κοινότητα εμπειρογνομών από διαφορετικά υπόβαθρα σχετικά με εναλλακτικές λύσεις στην κράτηση παιδιών μεταναστών και προσφύγων, καθώς και να ενισχύσει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

Αποτελέσματα:

- Εκπαίδευση πάνω από 100 επαγγελματιών της πρώτης γραμμής και ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, ώστε να αποκτήσουν την ικανότητα εφαρμογής του διεθνούς και κοινοτικού δικαίου και προτύπων σχετικά με εναλλακτικές λύσεις στην κράτηση.
- Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού σχετικά με τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα για παιδιά προσφύγων και μεταναστών.
- Παραγωγή ανοικτού προς το κοινό ηλεκτρονικού υλικού για την επίτευξη των στόχων του έργου.

Σχέδιο έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση της Ουκρανικής κρίσης

Χρηματοδότηση: Save the Children International

Περίοδος υλοποίησης: 1/4/2022 - 30/6/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα

Το έργο στόχευσε στην υποστήριξη της ένταξης των Ουκρανών που εγκατέλειψαν τη χώρα τους με την έναρξη του πολέμου, το Φεβρουάριο του 2022, αλλά κι άλλων προσφύγων. Στο πλαίσιο αυτό, οι εξυπηρετούμενοι έλαβαν τις εξής υπηρεσίες:

- α) Παροχή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε παιδιά μικρότερα από 6 ετών,
- β) Παροχή εκπαίδευσης (μαθήματα ελληνικών) σε παιδιά (άνω των 6 ετών) και εφήβους,
- γ) Διευκόλυνση της πρόσβασης στην εκπαίδευση παιδιών,
- δ) Ψυχολογική υποστήριξη παιδιών και των οικογενειών τους,
- ε) Παροχή συμβουλευτικής για διευκόλυνση των εξυπηρετούμενων στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

Ενδεικτικά, κάποια από τα αποτελέσματα του έργου είναι τα εξής:

- Είχαμε 457 παρουσίες σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες για παιδιά.
- 128 άτομα έλαβαν ψυχοκοινωνική υποστήριξη.
- Υποστηρίξαμε 97 άτομα με υπηρεσίες ένταξης στην αγορά εργασίας

Ε. Θύματα Βίας

Αποκατάσταση θυμάτων βασανιστηρίων

Χρηματοδότηση: United Nations Voluntary Fund for Victims of Torture, Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2013 - 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα

Το έργο αποσκοπεί στην ποικίλης μορφής ενίσχυση αποκλειστικά θυμάτων βασανιστηρίων και των μελών των οικογενειών τους, μέσω της παροχής εξατομικευμένων υπηρεσιών αποκατάστασης των θυμάτων βασανιστηρίων από επαγγελματίες. Κατά το 2023, υποστηρίχτηκαν **53 θύματα βασανιστηρίων** συνολικά και **23 μέλη οικογένειας**. Παραστέθηκε νομική συνδρομή σε **71 άτομα** και ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε **76 άτομα** (συμπεριλαμβάνονται και τα μέλη της οικογένειας που έλαβαν υπηρεσίες).

Παροχή νομικής συμβουλευτικής και νομικής υποστήριξης, σε άτομα επωφελούμενα των δράσεων του Σωματείου Θετική Φωνή

Περίοδος υλοποίησης: 2/1/2023 - 30/6/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα

Στο πλαίσιο της συνεργασίας μας, δικηγόρος του ΕΣΠ είχε εβδομαδιαία παρουσία στο RF Checkpoint. Στο χώρο πραγματοποιούνταν συναντήσεις με ωφελούμενα άτομα συνήθως κατόπιν προκαθορισμένων ραντεβού. Από τις υπηρεσίες που περιλάμβαναν δωρεάν νομική ενημέρωση, αλλά και εκπροσώπηση, επωφελήθηκαν περισσότερα των 17 ατόμων, με υποθέσεις υπό παρακολούθηση και με διαρκή αιτήματα για νομική εκπροσώπηση. Η νομική συνδρομή που παρείχε η οργάνωσή μας, ήταν σε επίπεδο συμβουλευτικής, αλλά και εκπροσώπησης: πρόσβασης στις υπηρεσίες ασύλου, υποστήριξης στο αίτημα ασύλου, παρεμβάσεις στην Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών για άρση κρατήσεων σε ευάλωτα άτομα που στερούνταν νομιμοποιητικά έγγραφα κλπ.

Επιπρόσθετα, η νομική εκπρόσωπος πραγματοποίησε εκπαιδευτικό σεμινάριο σε εργαζόμενα άτομα της Θετικής Φωνής, του RF CHECKPOINT και της Red Umbrella εντυπώνοντας στις βασικές γνώσεις του προσφυγικού δικαίου και στις νομικές προκλήσεις που άμεσα επηρεάζουν και την παροχή των λοιπών υποστηρικτικών

πλαίσιων που παρέχονται στα εξυπηρετούμενα άτομα. Ακόμα, η Θετική Φωνή/ Red Umbrella πραγματοποίησε τρία εκπαιδευτικά σεμινάρια στα εργαζόμενα στο ΕΣΠ, για θέματα σεξουαλικής υγείας, εργασίας στο σεξ, και ορολογίας ΛΟΑΤΚΙ.

Σημειώνεται ότι το πεδίο των ΛΟΑΤΚΙΑ υποκειμένων αιτούντων άσυλου και αναγνωρισμένων προσφύγων, προσφυγισσών και άλλων ανθρώπων που ζουν με HIV έχει ανάγκη από νομική εκπροσώπηση και υποστήριξη.

FAST: Foster Action and Support to Trafficked persons

Χρηματοδότηση: AMIF

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2021 - 28/2/2023

Εταίροι: Associazione Dela Croce Rossa Iatliana - ODV, Associazione CNOS-FAP Regione Piemonte, Het Nederlandse Se Rode Kruis, the British Red Cross Society Royal Charter, International Rescue Committee Italy

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λέσβος

Κατά τη δίχρονη διάρκεια του προγράμματος, είχαμε τα εξής αποτελέσματα:

- **82 υποθέσεις ατόμων εξετάστηκαν ως προς τις ανάγκες τους** και έλαβαν νομική και ψυχοκοινωνική συμβουλευτική
- **45 άτομα παρακολούθησαν εργαστήρια** ανάπτυξης δεξιοτήτων
- **23 άτομα έλαβαν εργασιακή συμβουλευτική** και ανέπτυξαν επαγγελματικές δεξιότητες.

HEROES - Novel Strategies to fight Child Sexual Exploitation and Human Trafficking Crimes and protect their victims

Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (H2020)

Περίοδος υλοποίησης: 1/12/2021 - 30/11/2024

Εταίροι: Universidad Complutense de Madrid, University of Kent, Vrije Universiteit Brussel, Institut National de Recherche en Sciences et Technologies du Numérique, Kentro Meleton Asfaleias (KEMEA), International Centre for Migration Policy Development, International Center for Missing and Exploited Children Switzerland, Idener Research & Development, Athina-Erevnitiko Kentro Kainotomias Stis Technologies Tis Pliroforias, Ton Epikoinonion Kai Tis Gnosis (ATHENA), Trilateral Research Limited, Centre for Women and Children Studies, Kovos su

Prekyba Zmonemis ir Isnaudojimu Centras Vsi, Associacao Portuguesa de Apoio a Vitima, Fundación Renacer, Greek Council for Refugees, Associacao Brasileira de Defesa da Muhler da Infancia e da Juventude, Policia Nacional, Hellenic Police, Iekslietu Ministrijas Valsts Policija State Police of the Ministry of Interior, Glavna Direksia Borba s Organiziranata Prestupnost, Secretaria de Inteligencia Estrategica de Estado - Presidencia de la República Oriental del Uruguay, Brazilian Federal Police, Policia Rodoviaria Federal, Global Initiative against Transnational Organized Crime

Χώρες υλοποίησης: Αυστρία, Βέλγιο Βουλγαρία, Γαλλία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ελβετία, Μπαγκλαντές, Βραζιλία, Κολομβία, Περού, Ουρουγουάη

Το έργο αποσκοπεί στο να αναπτύξει τεχνολογικά εργαλεία για την καλύτερη πρόληψη και αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών. Επίσης, αποσκοπεί στο να αναπτύξει εργαλεία για την παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών στα θύματα τέτοιων εγκληματικών πράξεων. Τα εργαλεία αυτά θα απευθύνονται σε δικαστικές και αστυνομικές αρχές, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και ευρύτερα στους ίδιους τους πολίτες.

Στο πλαίσιο του έργου, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες διεξήγαγε έρευνα αναφορικά με τις εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές ανάγκες των τελικών χρηστών των τεχνολογιών και των στρατηγικών, που θα αναπτυχθούν από το έργο, και συνέταξε Έκθεση με τα αποτελέσματα τον Σεπτέμβριο του 2022. Έκτοτε συμμετέχει σε όλες τις ερευνητικές και άλλες δραστηριότητες του προγράμματος.

ΣΤ. Ένταξη

HELIOS Υποστήριξη Ένταξης στην Ελλάδα Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας και Δικαιούχων Προσωρινής Προστασίας

Συνεργάτης: Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (ΔΟΜ) με χρηματοδότηση του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου

Περίοδος υλοποίησης: 01/01/ 2022 – 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα, Θεσσαλονίκη

Στόχος του προγράμματος είναι να ενισχυθούν οι προοπτικές ανεξαρτησίας και αυτονομίας των επωφελομένων καθιστώντας τους ενεργά μέλη της ελληνικής

κοινωνίας και να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός ένταξης για τις συγκεκριμένες ομάδες που θα αποτελέσει και έναν εκ περιτροπής μηχανισμό στέγασης στο ήδη υπάρχον προσωρινό σύστημα στέγασης της Ελλάδας. Οι δραστηριότητες του προγράμματος αφορούν σε μαθήματα ελληνικών, στη στήριξη στέγασης, στη στήριξη της απασχόλησης, στην παρακολούθηση της διαδικασίας ένταξης και στην ευαισθητοποίηση των κοινοτήτων υποδοχής.

Το ΕΣΠ υλοποιεί το ενταξιακό πρόγραμμα HELIOS υποστηρίζοντας δικαιούχους διεθνούς προστασίας και δικαιούχους προσωρινής προστασίας με τη διεξαγωγή μαθημάτων σε Εκπαιδευτικά Κέντρα Ένταξης στην Αθήνα μέχρι τον Οκτώβριο 2023 και στη Θεσσαλονίκη μέχρι το Μάρτιο 2023, όπου κάθε κύκλος μαθημάτων είχε διάρκεια 6 μηνών και περιλάμβανε ενότητες σχετικές με την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας, τον πολιτιστικό προσανατολισμό, το βαθμό ετοιμότητας για εργασία κι άλλες ήπιες δεξιότητες. Ταυτόχρονα το ΕΣΠ υλοποιεί δράσεις για τη στήριξη των επωφελομένων για ανεξάρτητη στέγαση σε διαμερίσματα με ενοικίαση σ' όνομά τους, παρέχοντάς τους εισφορές για τις δαπάνες ενοικίασης (για διάστημα 12 μηνών) και μετακόμισης, καθώς και ευκαιρίες δικτύωσης με ιδιοκτήτες διαμερισμάτων.

490 ωφελοόμενοι έχουν συμμετάσχει στα μαθήματα ελληνικής γλώσσας και ήπιων δεξιοτήτων που πραγματοποιήσαν οι εκπαιδευτικοί του ΕΣΠ. **13 σπουδαστές-ωφελοόμενοι πέτυχαν στις εξετάσεις Πιστοποίησης Επάρκειας της Ελληνομάθειας** του Μαΐου 2023 στα επίπεδα Α1 και Α2. Ταυτόχρονα με τη διεξαγωγή των μαθημάτων παρασχέθηκε δημιουργική απασχόληση για τα παιδιά των σπουδαστών μας σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους στα Κέντρα Ένταξης.

Περισσότεροι από **2.500 ωφελοόμενοι έχουν λάβει εξυπηρέτηση σε σχέση με τη στέγασή τους**, μέσω της πρόσβασης στα διαθέσιμα διαμερίσματα του Προγράμματος (περισσότερα από 180 διαμερίσματα έχουν ελεγχθεί σε όλη την Ελλάδα από τους υπεύθυνους στέγασης, τα στοιχεία των οποίων έχουν αναρτηθεί στην πλατφόρμα heliospriti.com στην οποία έχουν πρόσβαση όλοι οι ωφελοόμενοι του Προγράμματος), με υποστήριξη διεργασιών πριν και κατά τη διάρκεια υπογραφής συμβολαίου μίσθωσης, με τον έλεγχο εγγράφων της μηνιαίας επιδότησης ενοικίου, καθώς και την επικοινωνία με δημόσιες υπηρεσίες, τραπεζικά ιδρύματα και ιδιοκτήτες διαμερισμάτων. Κατά τη διάρκεια του Προγράμματος εβδομαδιαίως πραγματοποιούνται οργανωμένες επισκέψεις από μεικτές ομάδες εργαζομένων του ΕΣΠ και του ΔΟΜ σε Δομές Φιλοξενίας/ Προσωρινής Υποδοχής στην Αττική, την Κεντρική και Ανατολική Μακεδονία και στη Στερεά Ελλάδα.

YOU4mi - “Youth Cooperation for Migrants Integration”

Χρηματοδότηση: KA220 Erasmus+ (2021-1-ES02-KA220-YOU-00028798)

Περίοδος υλοποίησης: 28/02/2022 - 28/02/2024

Εταίροι: MAD for Europe (Spain), TIA Formazione (Italy), Training to Malta (Malta), ABU gGmbH (Germany), Svenska Youth League (Sweden)

Τόπος Διεξαγωγής: Αθήνα

Σκοπός του προγράμματος είναι η ένταξη νέων μεταναστών και προσφύγων στην Ευρώπη, σύμφωνα με την Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Λόγω των κρίσεων που ζουν πολλοί νέοι στις χώρες καταγωγής τους (οικονομικές, πόλεμοι, πολιτικές συγκρούσεις κ.λπ.), πολλοί από αυτούς αναζητούν διέξοδο για να ξεκινήσουν μια καλύτερη ζωή. Το πρόγραμμα βοήθησε στην ένταξη τους στις χώρες υποδοχής. Το έργο απευθύνθηκε σε νέους τρίτων χωρών, νέους από τις τοπικές κοινότητες, νέους μετανάστες, νέους από εθνοτικές μειονότητες, οι οποίοι βρίσκονται σε κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού, αλλά και επαγγελματίες κοινωνικούς λειτουργούς, δάσκαλους και εκπαιδευτές, Εκπαιδευτικούς οργανισμούς, και τοπικές αρχές διοίκησης.

Δραστηριότητες: Εργαστήρια και κοινές δράσεις των νέων

Pathway to All Children in Education (ACE)

Χρηματοδότηση: SolidarityNow

Περίοδος υλοποίησης: 1/9/2021 - 30/06/2023

Τόπος διεξαγωγής: Αθήνα

Στόχος: Υποστήριξη όλων των παιδιών αιτούντων ασύλου και αναγνωρισμένων προσφύγων στην Ελλάδα για πρόσβαση στην εκπαίδευση μέσω της παροχής υπηρεσιών μη τυπικής εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες:

- Μαθήματα μη τυπικής εκπαίδευσης με δημιουργικές δραστηριότητες, για την ανάπτυξη και βελτίωση ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων.
- Παροχή ενισχυτικής διδασκαλίας με στόχο την βελτίωση της γνώσης των ελληνικών και την βοήθεια στα μαθήματα του σχολείου.
- Υποστήριξη στις οικογένειες όσον αφορά την εγγραφή των παιδιών τους στο Δημόσιο σχολείο.

Το Πρόγραμμα «Όλα τα Παιδιά στην Εκπαίδευση» είναι μια πρωτοβουλία της UNICEF που συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και υλοποιείται από σειρά εταίρων, μεταξύ των οποίων και το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες.

Support to Ukrainian refugees in Greece

Χρηματοδότηση: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Περίοδος υλοποίησης: 15/5/2022 - 31/3/2023

Συνεργάτες: Μέλισσα – Δίκτυο Μεταναστριών στην Ελλάδα, HIAS Greece, Παιδικά Χωριά SOS, Βαβέλ Συν-ειρμός, United Ukrainian Diaspora in Greece

Στο πλαίσιο του έργου, 5 οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συνεργάστηκαν με σκοπό να υποστηρίξουν την Ουκρανική διασπορά και τους ανθρώπους που κατέφυγαν στην Ελλάδα λόγω του πολέμου στην Ουκρανία. **Συνολικά 1.425 Ουκρανοί πρόσφυγες υποστηρίχθηκαν μέσω αυτής της παρέμβασης:** Έλαβαν πληροφορίες για θέματα στέγασης, υποστήριξη για την εγγραφή των παιδιών τους στο σχολείο, βοήθεια για την απόκτηση άδειας παραμονής, έλαβαν εργασιακή συμβουλευτική και υποστήριξη για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας και επωφελήθηκαν από ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

“Thesaurus II” – Engaging the Community

Χρηματοδότηση: Fondation Alta Mane

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2023-31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Αθήνα

Στο πλαίσιο του έργου, υλοποιήθηκαν **15 δημιουργικά εργαστήρια** με αφορμή επιλεγμένα βιβλία από την συλλογή παιδικής λογοτεχνίας της δανειστικής βιβλιοθήκης της ΠΥΞΙΔΑΣ, επισκέψεις σε μουσεία, καθώς κι άλλες εκπαιδευτικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες κατά τις περιόδους των σχολικών διακοπών (Πασχαλινό και Καλοκαιρινό Camp).

Στις δράσεις συμμετείχαν **60 άτομα**, παιδιά, έφηβοι και οι οικογένειές τους. Επίσης, αγοράστηκαν και καταλογογραφήθηκαν 200 νέοι τίτλοι παιδικών βιβλίων, οι οποίοι προστέθηκαν στη ήδη υπάρχουσα ψηφιακή πλατφόρμα «ΘΗΣΑΥΡΟΣ». Οι μικροί μας φίλοι θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε **περισσότερα από 2.925 βιβλία**, με μια απλή εγγραφή στην πλατφόρμα, ακολουθώντας το σύνδεσμο <https://thesaurus.gcr.gr/>.

Ζ. Παρακολούθηση-Εποπτεία (Monitoring) / Άσκηση θεσμικής πίεσης (Συνηγορία)

Δράσεις συνηγορίας για την προάσπιση των δικαιωμάτων των παιδιών

Χρηματοδότηση: Save the Children International

Περίοδος υλοποίησης: 1/3/2021 - 31/12/2024

Τόπος: Ολόκληρη η επικράτεια της Ελλάδας

Παροχή τεκμηριωμένων πληροφοριών σχετικά με την ανθρωπιστική κατάσταση των παιδιών προσφύγων/μεταναστών στην Ελλάδα για την υποστήριξη των ενδιαφερόμενων φορέων με δυνατότητες επιρροής, σε επίπεδο ΕΕ (Βρυξέλλες, κράτη μέλη της ΕΕ).

Αποτελέσματα: Έκδοση διμηνιαίου ενημερωτικού δελτίου για την προστασία των παιδιών στην Ελλάδα. Δημιουργία δικτύου οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και δημοσίων φορέων που δραστηριοποιούνται με την προστασία των παιδιών στην Ελλάδα, για την περαιτέρω ενίσχυση της φωνής των παιδιών προσφύγων / μεταναστών και των οικογενειών τους. Αναφορές που εστιάζουν στην πρόσβαση στην εκπαίδευση και στο άσυλο.

Εκθέσεις και ενημερωτικά σημειώματα (ενδεικτικά), διαθέσιμα [εδώ](#).

Συνηγορία και διεκδίκηση των δικαιωμάτων των δικαιούχων διεθνούς προστασίας

Χρηματοδότηση: Oxfam Novib

Περίοδος υλοποίησης: 1/1/2022 - 31/3/2025

Τόπος: Πανελλαδικά

Στόχοι:

- Προώθηση ενός δίκαιου και αποτελεσματικού συστήματος ασύλου και υποδοχής που σέβεται τα δικαιώματα των ατόμων που ζητούν διεθνή προστασία στην Ελλάδα και την ΕΕ,
- Αναζήτηση νομικών και πολιτικών δρόμων για την αμφισβήτηση της τρέχουσας κατάστασης σε ελληνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Δραστηριότητες:

- Κοινές δημόσιες δηλώσεις, ανακοινώσεις μπροστά σε σημαντικές / απροσδόκτες εξελίξεις,
- Σύναξη εκθέσεων,
- Σύναξη και διάδοση διμηνιαίου ενημερωτικού δελτίου και

- Επισκέψεις από τους υπεύθυνους συνηγορίας του ΕΣΠ σε νησιά ή στην ηπειρωτική χώρα για τη συλλογή πληροφοριών και υλικού υποστήριξης που μπορεί να συμπεριληφθεί στο ενημερωτικό δελτίο και σε άλλα κοινά προϊόντα συνηγορίας.

Εκθέσεις, υπομνήματα και ενημερωτικά σημειώματα (ενδεικτικά) βρίσκονται διαθέσιμα [εδώ](#).

Κρατώντας τους ανεπιθύμητους μακριά. Παράτυπες πρακτικές στα σύνορα και άτυπη συνεργασία των κρατών μελών για την παράκαμψη των νομικών Ευρωπαϊκών πλαισίων και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Χρηματοδότηση: European Program for Integration and Migration και Open Society Foundations

Εταίροι: CSD Diaconia Valdese, DRC BiH, DRC Brussels, DRC Greece, DRC Italy, Humanitarian Center for Integration and Tolerance (HCIT), Hungarian Helsinki Committee, Macedonian Young Lawyers Association (MYLA)

Περίοδος υλοποίησης: Δεκέμβριος 2020 - Ιούνιος 2024

Χώρες υλοποίησης: Ιταλία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Ελλάδα, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία, Ουγγαρία

Στόχοι: Η πρωτοβουλία Protecting Rights at Borders (PRAB) συγκροτείται από οργανισμούς προστασίας και νομικής βοήθειας που εστιάζουν στη συμμόρφωση με τα ανθρώπινα δικαιώματα στα σύνορα της ΕΕ. Οι εταίροι έχουν εδραιωμένη παρουσία στις χώρες όπου δραστηριοποιούνται και συνεπώς και άμεση πρόσβαση στα θύματα των επαναπροωθήσεων, καθώς και μακροχρόνια εμπειρία στο strategic litigation.

Δραστηριότητες: Οι εταίροι του έργου καταγράφουν και τεκμηριώνουν τις επαναπροωθήσεις και καλύπτουν τόσο τα εσωτερικά όσο και τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ, όπως τα σύνορα μεταξύ Γαλλίας - Ιταλίας, Ελλάδας - Τουρκίας, Κροατίας - Βοσνίας - Ερζεγοβίνης, Ουγγαρίας - Σερβίας, Λευκορωσίας - Πολωνίας, Ουκρανίας - Πολωνίας, Ελλάδα-Βόρειας Μακεδονίας, Σλοβενίας - Ιταλίας, Βόρειας Μακεδονίας - Σερβίας και Λιθουανίας - Λευκορωσίας.

Οι εκθέσεις βρίσκονται διαθέσιμες [εδώ](#).

Η. Δράσεις ενδυνάμωσης, εκπαιδύσεις καθώς και παρεμβάσεις στα σχολεία

Capacity building on strategic litigation

Συνεργάτης: Dutch Council for Refugees

Περίοδος Υλοποίησης: 01/07/2023 – 01/06/2024

Τόπος υλοποίησης: Πανελλαδικά

Στόχοι: Στο πλαίσιο του εν λόγω έργου, το ΕΣΠ επιδιώκει να αυξήσει τη δυναμική και την εξειδίκευση της νομικής του ομάδας στην παροχή νομικής βοήθειας σε αιτούντες άσυλο, όσον αφορά α) στη συνοριακή βία και τις επαναπροωθήσεις και β) στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των αναγνωρισμένων προσφύγων, μεταξύ άλλων, μέσω ανάληψης και παρακολούθησης νομικών υποθέσεων, στο πλαίσιο μιας στρατηγικής για την προστασία και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (strategic litigation).

Δραστηριότητες: Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και τους Εξόριστους (ECRE) και το Ολλανδικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (DCR) οργανώθηκε εκπαίδευση σε θέματα strategic litigation. Στη συνέχεια θα αναπτυχθούν στρατηγικά σχέδια για τις 2 θεματικές, που το ΕΣΠ θα ακολουθήσει το επόμενο διάστημα.

Αποτελέσματα: Εκπαίδευση και περαιτέρω εξειδίκευση των δικηγόρων της Νομικής Υπηρεσίας του ΕΣΠ, αυξημένος αριθμός υποθέσεων που θα υποστηριχτούν για strategic litigation ενώπιον εθνικών και ευρωπαϊκών δικαστηρίων και ενίσχυση της προστασίας των νεοεισερχόμενων και των αναγνωρισμένων προσφύγων.

Συνεδρίες ψυχολογικής υποστήριξης / εποπτείας εργαζομένων

Συνεργάτης: Μέλισσα - Δίκτυο Μεταναστριών στην Ελλάδα

Περίοδος Υλοποίησης: 3/8/2022 – 31/12/2023

Τόπος υλοποίησης: Πανελλαδικά

Στόχοι: Παροχή ψυχολογικής υποστήριξης για εργαζόμενους στον φορέα.

Δραστηριότητες: Ομαδικές και ατομικές συνεδρίες με ψυχολόγο.

Αποτελέσματα: Στήριξη της ομάδας των επαγγελματιών που χειρίζονται ιδιαίτερα περίπλοκες και ευάλωτες περιπτώσεις.

Κλιματικοί Πρόσφυγες

Συνεργάτης: WWF Ελλάς

Περίοδος Υλοποίησης: 1/7/2023 – 30/6/2024

Τόπος υλοποίησης: Πανελλαδικά

Ο πλανήτης καίγεται. Το καλοκαίρι του 2023 σημειώθηκαν οι υψηλότερες παγκόσμιες θερμοκρασίες που έχουν καταγραφεί ποτέ. Διαδοχικοί καύσωνες πλήττουν πολλά μέρη του κόσμου, από τις ΗΠΑ έως την Κίνα, ενώ η κλιματική κρίση στο σύνολό της προκαλεί πρωτοφανή καιρικά φαινόμενα, σοβαρές καταιγίδες και καταστροφές.

Η κλιματική μετανάστευση θα είναι αναπόφευκτα μία από τις σημαντικότερες επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης σε παγκόσμιο επίπεδο, πυροδοτώντας, όπως είναι λογικό, ένα αλυσιδωτό αποτέλεσμα λόγω της μαζικής μετακίνησης ανθρώπων. Από το 2008, σχεδόν 320 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως δεν είχαν άλλη επιλογή από το να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους και να μετακινηθούν, λόγω των δυσμενών κλιματικών συνθηκών και των συχνότερων κλιματικών καταστροφών. Μόνο το 2020, περίπου 31 εκατομμύρια άνθρωποι εκτοπίστηκαν από καταστροφές που συνδέονται με απότομες αλλαγές στην κατάσταση του περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου, η κατάσταση αναμένεται να επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια, καθώς οι αριθμοί αυτοί εκτιμάται ότι θα διπλασιαστούν μέχρι το 2050. Η Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά ότι η κλιματική αλλαγή αναμένεται να αναγκάσει περισσότερους από 200 εκατομμύρια ανθρώπους να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους τις επόμενες τρεις δεκαετίες, εκτός εάν ληφθούν επείγοντα μέτρα για τη μείωση των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Σε αυτό το δυσοίωνα παγκόσμιο πλαίσιο, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες μαζί με το WWF Ελλάς υλοποιούν ένα κοινό ερευνητικό πρόγραμμα για το ιδιαίτερα κρίσιμο ζήτημα των κλιματικών προσφύγων. Σκοπός του έργου είναι η ανάλυση της τρέχουσας κατάστασης και η ανάπτυξη μιας πρότασης πολιτικής για την αντιμετώπιση της μετανάστευσης λόγω του κλίματος από την Ευρώπη και ιδιαίτερα για το καθεστώς των κλιματικών προσφύγων.

Συνηγορία

Καθώς αντιμετωπίζουμε τις συνέπειες μιας πολιτικής στο μεταναστευτικό/προσφυγικό που αφορά την ανθρώπινη ζωή και αξιοπρέπεια, η στρατηγική συνηγορίας του ΕΣΠ επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς τομείς: την πρόσβαση στο έδαφος, την πρόσβαση στην διαδικασία ασύλου και τις συνθήκες υποδοχής.

Πρόσβαση στο Έδαφος

Η πρόσβαση στο έδαφος αποτελεί το πρώτο και κρίσιμο βήμα για τους πρόσφυγες που αναζητούν ασφάλεια. Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠ εργάζεται για την ανάδειξη ζητημάτων που αφορούν τις παράνομες επαναπροωθήσεις και τη βία στα σύνορα με στόχο την εξάλειψη αντίστοιχων παράνομων πρακτικών αποτροπής. Παράλληλα, επιδιώκει σταθερά την εξασφάλιση πολιτικών που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στο έδαφος, με την δημιουργία νόμιμων διόδων. Ταυτόχρονα κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, ότι με την συνεχιζόμενη εφαρμογή πολιτικών αποτροπής, μετανάστες και πρόσφυγες, ουσιαστικά, «σπρώχνονται» προς αναζήτηση ολοένα και πιο επικίνδυνων διαδρομών στην Μεσόγειο, πολλές φορές με τραγικά αποτελέσματα (βλ. Ναυάγιο ανοιχτά της Πύλου). Στο πλαίσιο αυτό, το ΕΣΠ έχει δημοσιεύσει Εκθέσεις και Δελτία Τύπου που φωτίζουν το ζήτημα, ενώ από το 2022 έχει εκπροσωπήσει 588 Σύρους, 67 Τούρκους, 37 Ιρακινούς, 24 Παλαιστίνιους και 15 Αφγανούς πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων πολλών παιδιών, ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καταθέτοντας 43 αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων (Κανόνας 39), ζητώντας να τους χορηγηθεί ανθρωπιστική βοήθεια και πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου.

Πρόσβαση στο Άσυλο

Η προστασία του δικαιώματος στο άσυλο είναι ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της νομιμότητας. Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες δραστηριοποιείται ενεργά για την προώθηση μέτρων που ενισχύουν τη διαδικασία χορήγησης ασύλου, προστατεύοντας την πρόσβαση στις διαδικασίες αξιολόγησης και παρέχοντας υποστήριξη στους αιτούντες άσυλο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Συνθήκες Υποδοχής

Η ποιότητα των συνθηκών υποδοχής έχει άμεση επίδραση στην ευημερία και την ασφάλεια των προσφύγων. Το ΕΣΠ εργάζεται για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα κέντρα υποδοχής, προωθώντας πρωτοβουλίες για την παροχή κατάλληλων υπηρεσιών υγείας, εκπαίδευσης και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης. Στο πλαίσιο αυτό, και παράλληλα με την άσκηση πίεσης μέσω της έκδοσης Δελτίων Τύπου και ανακοινώσεων, εκπροσώπησε και 2 Αφγανές γυναίκες, οι οποίες προσέφυγαν στο ΕΔΔΑ για τις απολύτως ακατάλληλες συνθήκες που επικρατούσαν στην Κλειστή Ελεγχόμενη Δομή της Κω (ΚΕΔ). Τελικά, την 12-12-2023 το ΕΔΔΑ, εφαρμόζοντας το άρθρο 39 του Κανονισμού του, έκανε δεκτή την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων. Το Δικαστήριο με την απόφασή του διατάσσει τις Ελληνικές Αρχές να διασφαλίσουν ότι οι προσφεύγουσες/όντες **«έχουν πλήρη πρόσβαση σε συνθήκες υποδοχής που σέβονται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και που λαμβάνουν υπόψη τις πολλαπλές ευαλωτότητες τους»**.

Μέσα από αυτήν τη στρατηγική συνηγορίας, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες αναζητά την προαγωγή των δικαιωμάτων και την ενίσχυση της ανθρωπιάς, δρώντας πάντοτε με σεβασμό προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την προστασία της ευημερίας και των δικαιωμάτων όλων όσων αναζητούν καταφύγιο.

Οικονομικά στοιχεία

Ο έλεγχος του Ισολογισμού και των Οικονομικών καταστάσεων ολοκληρώθηκε στις 20/03/2023 και διενεργήθηκε από την εταιρεία ορκωτών λογιστών SOL. Τα οικονομικά στοιχεία εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 22/03/2023 και από τη Γενική Συνέλευση του σωματείου στις 23/04/2023.

Χρηματοδότες / Προγράμματα / Άλλες πηγές	Ποσό
International Organization for Migration	1.728.806,13 €
UNHCR - United Nations High Commissioner for Refugees	1.336.549,99 €
Sigrid Rausing Trust	208.225,34 €
EU Commission Co-Funded Projects	42.406,43 €
Save the children International	135.299,51 €
EEA GRANTS	64.257,42 €
Open Society Foundations	57.229,86 €
UN Voluntary Fund for Victims of Torture	66.976,50 €
OXFAM	37.299,92 €
HELP	92.980,60 €
Solidarity Now	47.600,22 €
Dutch Council for Refugees	6.242,95 €
Δωρεά Ιδιώτη από την Αμερική	19.666,05 €
DLA Piper UK LLP	24.479,74 €
International Committee of Red Cross	7.022,35 €
Κρατικό Λαχείο	5.000,00 €
Alta Mane	28.024,80 €
Defence for Children	15.619,19 €
ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ	13.439,77 €
Θετική Φωνή	8.107,27 €
WWF	10.500,00 €
Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος	14.987,00 €
Δωρεά από ομογενείς της Αυστραλίας	16.096,85 €
Greek American Foundation	9.053,23 €
ECRE	6.811,84 €
Danish Refugee Council	6.265,14 €
European Network on Statelessness	573,86 €
Δωρεές – Συνδρομές	45.526,41 €
ΣΥΝΟΛΟ	4.041.321,91 €

Ευχαριστίες

Το ΕΣΠ ευχαριστεί θερμά όλους τους υποστηρικτές του, κοινωφελείς οργανισμούς, εταιρείες και ιδιώτες, που συνέβαλαν με ουσιαστικό τρόπο στην υλοποίηση δράσεων για την προστασία και την παροχή απαραίτητων υπηρεσιών σε πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο σε όλη την Ελλάδα.

Ευχαριστούμε θερμά:

- Το Ίδρυμα Sigrid Rausing Trust για τη σημαντική συμβολή του την τριετία 2020-2023 στην οργανωσιακή ανάπτυξη του φορέα, στην υποστήριξη έκτακτων αναγκών των προσφύγων, στην κάλυψη εξόδων για την εκπαίδευση των εργαζομένων και την πραγματοποίηση αποστολών στα σημεία εισόδου, την κάλυψη απρόοπτων χρηματοδοτικών κενών που προέκυψαν σε προγράμματα και σε καίριες θέσεις εργασίας, και εν γένει την συνολική υποστήριξη της απρόσκοπτης λειτουργίας του φορέα, εν μέσω ενός ασταθούς, ανταγωνιστικού και διαρκώς μεταλλασσόμενου οικονομικού και κοινωνικού περιβάλλοντος.
- Την κυρία Diane T. Couloroulos που υποστήριξε για τρίτη συνεχή χρονιά, την υπηρεσίας ψυχολογικής υποστήριξης παιδιών και των οικογενειών τους.
- Τη δικηγορική εταιρεία DLA Piper Ολλανδίας που ενίσχυσε την νομική υπηρεσία του ΕΣΠ.
- Την ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ για την πολύτιμη στήριξη που παρέχει στις ενταξιακές δράσεις της Πυξίδας.
- Την εθελοντική οργάνωση INGO Global Brigades για την υποστήριξή του στις δράσεις της νομικής υπηρεσίας του ΕΣΠ.
- Την κυρία Marie Goosens και όλους τους φίλους και συνεργάτες της που έτρεξαν σε έναν αγώνα δρόμου 10 χιλιομέτρων στο Antwerp, προκειμένου να συγκεντρώσουν δωρεές για το ΕΣΠ.
- Την οικογένεια και τους φίλους της Πηνελόπης Κουμουνδούρου, που προσέφεραν δωρεά εις μνήμην της.
- Την οικογένεια και τους φίλους της Ανθούσας Αμοιροπούλου, που προσέφεραν δωρεά εις μνήμην της.
- Τον κύριο Δημήτρη Κρανιώτη για την ευγενική δωρεά του.
- Την κυρία Μιρασγέζη Δομινίκη για τη δωρεά που έκανε υπέρ του ΕΣΠ.
- Το Greek America Foundation για την πολύτιμη υποστήριξη και τη συνεργασία του.

Τα μέλη και τους δωρητές του φορέα μας για την εμπιστοσύνη και την έμπρακτη στήριξή τους. Ακόμα, ένα μεγάλο ευχαριστώ απευθύνεται προς τους εθελοντές, που στηρίζουν με ενθουσιασμό και συνέπεια το έργο μας.

Τέλος, ευχαριστούμε όλους τους εργαζόμενους/ες του ΕΣΠ που με ζήλο και επαγγελματισμό στέκονται στο πλευρό των ωφελούμενων

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΙΑ
ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ**

Σολωμού 25, Αθήνα, 10682

T: +30 210 3800990

E-mail: gcr1@gcr.gr

Website: www.gcr.gr

Facebook: [/gcr.gr](https://www.facebook.com/gcr.gr)

Twitter: [@GCRefugees](https://twitter.com/GCRefugees)